

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΑΘΗΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ

ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

Prof. Dr. Dr . ΓΑΪΤΑΝΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

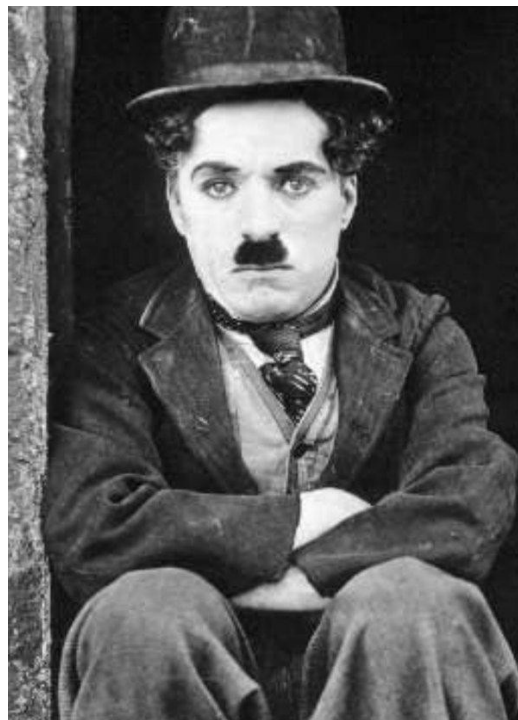
ΤΣΙΩΚΟΥ ΣΤΥΛΙΑΝΗ

ΤΙΤΛΟΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ

ΣΤΗΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

ΤΟΥ CHARLIE CHARLIN

Αθήνα, 2024

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΦΙΕΡΩΣΗ.....	3
ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	7
Η ΠΡΟΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΔΥΟ ΧΙΛΙΕΤΙΕΣ ΠΡΙΝ.....	9
Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΟΥ ΘΕΑΜΑΤΟΣ.....	13
ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΑΛΛΟΤΡΙΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΜΜΕ	16
ΕΝΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ.....	19
ΣΥΝΟΨΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ....	23
Η ΑΥΤΟΘΕΑΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ, ΜΕ ΜΟΡΦΗ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ.....	25
Η ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ.....	26
Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ.....	31
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	38
Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ.....	43
ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ SARLOT.....	45
ΦΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ CHARLIE CHARLIN	47
ΟΙ ΤΑΙΝΙΕΣ ΤΟΥ SARLOT (CHARLIE CHARLIN)	48
Η ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΤΑΙΝΙΑ «ΤΑ ΦΩΤΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ».....	57
ΚΟΣΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΣΑΡΛΥ ΤΣΑΠΛΙΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ & ΤΑ ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ. 62	
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	63
ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙΡΙΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	72
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ	75
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	89
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	90

ΑΦΙΕΡΩΣΗ

Πρώτα ο θεός, παρουσιάζεται η διπλωματική μου, για την ολοκλήρωση του μεταπτυχιακού μου, με μια δύσκολη χρονιά για μένα και την οικογένειά μου.

Οφείλω όμως, ένα τεράστιο ευχαριστώ στον αρχοντικό και φωτισμένο καθηγητή μου, κ. Βασίλειο Γαϊτάνη, για την πολύτιμη καθοδήγηση και διδασκαλία, την αδιάκοπη εμπύχωσή του και την αμέριστη βοήθεια, σε όλη την διάρκεια των σπουδών μου.

Τα συγγράμματά του, είναι η βάση της σκέψης μου και της ανάπτυξης του θέματός μου, διότι αποτελούν σημαντικά εργαλεία, στην γνώση τόσο της φιλοσοφίας, όσο και της διάκρισης, ανάμεσα στην διαμεσολάβηση των Μέσων, στην κοινωνία και επικοινωνία εν Χριστώ.

Αυτή την διπλωματική μου εργασία, την αφιερώνω στον πολυαγαπημένο πατέρα μου Τριαντάφυλλο, άοκνο στρατιώτη, στον σκληρό πόλεμο, με το θηρίο του καρκίνου και στην μητέρα μου Χρυσούλα, πιστή στον αγώνα, κατά αυτής της άνισης μάχης.

Νιώθω πως τους χρωστώ, αυτή την επίπονη για μένα μεταπτυχιακή εργασία, όταν πρώτοι εκείνοι, μέσα από την θεάρεστη ζωή τους, με έβαλαν να περπατήσω, τρόπον τινά, στα μονοπάτια της ζωής του ΧΡΙΣΤΟΥ, της ΠΑΝΑΓΙΑΣ και των ΑΓΙΩΝ.

Μέσα από την ήσυχη και δίκαιη ζωή τους, χωρίς αυστηρότητα, με οδήγησαν να αγαπήσω την ΘΕΟΛΟΓΙΑ,

όμως και μέσα και από μια άλλη ευχαρίστηση τους, το διάβασμα, το θέατρο και τον κινηματογράφο.

Όμως, δεν θέλω να ξεχάσω ποτέ τον σύζυγό μου Δημήτριο, που αυτός πάντα θα με παροτρύνει, συνεχώς να μαθαίνω, να διδάσκω και να διδάσκομαι. Εκείνος αθόρυβα και αόρατα χαίρεται για μένα ...

Η αλήθεια είναι πως, σπουδάζοντας θεολογία, δεν περίμενα να ασχοληθώ με τον κινηματογράφο πάλι, το είχα κάνει ήδη πριν πολλά χρόνια. Η μελέτη του τελευταίου, με οδήγησε σε μια νέα συνάντηση με τον κόσμο της θεολογίας και σε μια αναδιαμόρφωση, των θεολογικών μου συντεταγμένων. Όμως, οι πιο αγαπημένες μου ταινίες, είναι οι ταινίες του CHARLIE CHAPLIN. Και γι αυτές θα γράψω αυτήν την εργασία.

Σ.Τ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ξεκινώντας την διπλωματική αυτή εργασία, με το θέμα το οποίο εντάσσεται στο γνωστικό ακαδημαϊκό αντικείμενο της επικοινωνιακής θεολογίας, αυτόματα έρχεται στο νου μας, η αρχή της προς Εβραίους επιστολής του Αποστόλου Παύλου στην Καινή Διαθήκη, το «Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάσαι ὁ Θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ,² ὃν ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν».

Πράγματι ο Θεός μιλά,- ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΕΙ με το πλάσμα Του, με διάφορους τρόπους και σε πολλά μέρη διαχρονικά, με κάθε πρόσφορο τρόπο, άπειρος ο Θεός, άπειροι και οι δρόμοι Του και ανεξιχνίαστες οι βουλές Του. Η ίδια, η Θεία Του Οικονομία, είναι ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ. Ο Άκτιστος Θεός, οικονομεί την Άκτιστη Επικοινωνία, με το πλάσμα Του.

Η Θεία Οικονομία, είναι ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ. **Μπορούμε να πούμε, ότι η Επικοινωνιακή Θεολογία, είναι και αυτή κατ' αναλογίαν συμβολικώς Άκτιστη, γιατί υπάγεται στις θείες και Άκτιστες Ενέργειες Του. Ο Θεός είναι ο πομπός, και οι Δέκτες της επικοινωνίας, είναι τα δημιουργήματα Του και ταυτόχρονα ο ίδιος ο Άκτιστος Τριαδικός Θεός, είναι το Μήνυμα, γιατί ο ίδιος ενσαρκώθηκε. Είναι η ενσαρκωμένη Αλήθεια και η Ζωή, όπως άλλωστε το δήλωσε στην επίγεια Παρουσία του.**

Ο Ίδιος ο Υἱός και Λόγος του Θεού , καλύπτει κάθε έννοια επικοινωνίας, στον ανθρώπινο πεπερασμένο “κτιστό εν χρόνω χώρο”, όντας ο ίδιος Άκτιστος και πέραν του χρόνου, γι' αυτό, τα θέματα που θα διαπραγματευθούμε, είναι δύο μεγάλα μυστήρια, το ένα είναι το Μυστήριο του Αγαθού, του καλού, της Αλήθειας, του Φωτός της Αγιότητας, της

Αχράντου Παρουσίας, της Θεότητας και το άλλο το μυστήριο της Ανομίας, του σκότους, του Κακού, (του ανύπαρκτου οντολογικά), της απουσίας της Αλήθειας, της δήθεν επικοινωνίας και όλων των δήθεν, που η κοσμική, σε εισαγωγικά επικοινωνία, «υπόσχεται» στο φιλοθεάμον κοινό.

Μέσα όμως από το σκοτάδι του κόσμου, το νοητό σκοτάδι, ξεπετάγονται κάποιες ολοφώτεινες μορφές, όπως του Charlie Chaplin, που φωτίζουν την σκοτεινή αίθουσα του κινηματογράφου, με το φως της αλήθειας, μέσα στην ναρκωμένη, από την υλική χάνωση, κοινωνία. Εδώ παρατηρούμε, μια φωτεινή αναλαμπή του “πολυτρόπως”, που αναφέρεται στην προς Εβραίους Επιστολής.

Ναι όντως, ο Θεός, πολυτρόπως μας ανοίγει παράθυρα στην αλήθεια, μέσω και του κινηματογράφου και παρατηρούμε ότι στην πράξη, όλα στον κόσμο θεολογούνται.

Σ.Τ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι θεολόγοι και η Θεολογία, ασχολούνται με την εβδόμη τέχνη και τις δημιουργίες της, στην μεγάλη και μικρή οθόνη και τις δυνατότητες που μπορεί να έχουν, στην παρουσίαση της ανθρώπινης ζωής, με την καταγραφή, την θεολογική ανάλυση και την κριτική παρουσίαση, παρουσιάζοντας, κατά το δυνατόν και τους σχετικούς προβληματισμούς, με τελείως διαφορετικό τρόπο, από αυτόν που κάνει η κριτική της τέχνης. Εκεί η τέχνη, είναι ένας αυτοσκοπός και μάλιστα η κριτική, θέλει να τον προφυλάξει, (αυτό είναι και το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της σημερινής εποχής), από κάθε αρνητική κριτική, στο όνομα της ελευθερίας της τέχνης. Δεν θέλουν την τέχνη μόνο τυπικά ελεύθερη, (αλλά και ασύδοτη, να βλασφημεί κυριολεκτικά ανθρώπους και ιερές παραδόσεις), αλλά και στο όνομα της ελευθερίας, να παρουσιάζει, ότι πιο απεχθές δημιουργεί, η αποκλίνουσα φαντασία, των δήθεν δημιουργών.

Οποιαδήποτε ή οποιοσδήποτε έχει παρακολουθήσει, έστω μια κινηματογραφική προβολή, ταινία, ή θεατρική παράσταση, ίσως να έχει διαπιστώσει, ότι όντως, βιώνει μπροστά του, εκείνη τη στιγμή, μια κάποια πραγματικότητα, - μια ιστορία με αρχή-μέση-τέλος, η οποία τυχαίνει να είναι ίσως και η σημαντικότερη για τους χαρακτήρες, οι οποίοι την συνθέτουν. Οι ηθοποιοί, είναι μεν άνθρωποι, στον πραγματικό κόσμο, αλλά στο δραματικό κόσμο της ιστορίας, αποχωρίζονται αυτή την υπόσταση και προσδιορίζονται επίσης, ως αληθινοί χαρακτήρες, με σκέψεις, συναισθήματα, κίνητρα και συμπεριφορές¹. Αυτή είναι άλλωστε και η γνωστή «μαγεία του θεάτρου» ή η «μαγεία του σινεμά» (ή και τα τρία μαζί -μαγεία, θέατρο και σινεμά).

1 Η αλλιώς: «αλλάζουν μορφή και από στιγμή σε στιγμή θα χαθούν»

Φυσικά, δεν είναι η Τέχνη το μοναδικό εργαλείο, για την προσέγγιση και αναπαράσταση της πραγματικότητας, ούτε το μοναδικό πεδίο, όπου αυτή η δυνατότητα, γίνεται με έναν τέτοιο απεικονιστικό-παραστατικό τρόπο. Γράφεται, ότι η τέχνη συμβαδίζει με την ζωή, αλλά και παρατηρείται στην εποχή μας, η έβδομη τέχνη, να καθοδηγεί την ζωή. Εμείς, βλέπουμε τα πράγματα τελείως διαφορετικά, γιατί προσπαθούμε να μην μπούμε στο ποτάμι της ζωής, αλλά να παρατηρούμε το τρέχον νερό, από την σκοπιά του ευρισκόμενου, σε σταθερό έδαφος και να φωτίζουμε τα πράγματα, με το φώς που μας παρέχει η Θεία Αποκάλυψη, γιατί η θεολογία, δεν είναι μια ανθρώπινη φιλοσοφημένη γνώση, αλλά η κριτική των ανθρώπινων πραγμάτων, κάτω από το αιώνιο φώς της αποκαλυφθείσας Αλήθειας.

Η Θεολογία διατρέχει την Ζωή της Εκκλησίας, την Αγιοπνευματική ζωή, πριν από τους αιώνες και «άχρει της συντελείας των αιώνων» (πράγμα ακατάληπτο, για τους φιλόσοφους και την φιλοσοφία).

Η ΠΡΟΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΔΥΟ ΧΙΛΙΕΤΙΕΣ ΠΡΙΝ

Θα ακούγεται παράξενο, η τιτλοφόρηση του κεφαλαίου αυτού, αλλά όντως, η ομιλητική τέχνη του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου, (το λέει και η προσωνομία του Χρυσόστομος), ενώ για την εποχή αυτή, ήταν μοναδική στην αναπαράσταση, σήμερα φαίνεται φτωχή.

Και γιατί φαίνεται φτωχή άραγε; Φαίνεται φτωχή, ενώ δεν είναι καθόλου έτσι, γιατί ο σημερινός άνθρωπος ζει στην εποχή της εικόνας και της δια της εικόνας, αναπαράστασης, των γεγονότων. Μήπως είναι τυχαίο, ότι οι εικόνες, ονομάστηκαν, τα θεολογικά βιβλία των μαζών; και χύθηκε αίμα για την υπεράσπιση των; και ακόμη χρειάστηκε μια οικουμενική Σύνοδος, για να τις καθιερώσει και να τις επιβάλλει δογματικά, στην ζωή της Εκκλησίας;

Παραθέτουμε για απόδειξη των λεγομένων μας, μια απόδοση στην νεοελληνική ενός λόγου, στη γέννηση του Σωτήρος Χριστού.

*«Μυστήριο παράξενο και παράδοξο βλέπω. Ποιμένες **ακούγονται** στα αυτιά μου, όχι επειδή παίζουν ένα υπαίθριο σκοπό, αλλά επειδή **τραγουδούν** ουράνιο ύμνο. Άγγελοι τραγουδούν, Αρχάγγελοι **μέλπουν, υμνούν** τα Χερουβείμ, δοξολογούν τα Σεραφείμ, οι πάντες γιορτάζουν, επειδή βλέπουν τον Θεό πάνω στην γη και τον άνθρωπο στους ουραμούς. Τον (Θεό που είναι) άνω, (τώρα να είναι) κάτω, από οικονομία και τον (άνθρωπο που είναι) κάτω, (τώρα να είναι) άνω, από φιλανθρωπία. Σήμερα, η Βηθλεέμ, τον ουρανό εμιμήθηκε. Επειδή, αντί για αστέρια, αγγέλους που υμνούν, δέχθηκε και αντί για*

τον ήλιο, τον Ήλιο της Δικαιοσύνης, απεριγράπτως εχώρεσε. Και μην αναζητάς πώς.

Επειδή όπου θέλει ο Θεός, νικιέται η τάξη της φύσεως. Επειδή θέλησε, το κατόρθωσε, κατήλθε, έσωσε. Όλα (τα κτίσματα), συντρέχουν με τον Θεό (τον Κτίστη). Γιατί ενώ είναι Θεός, γίνεται άνθρωπος, χωρίς να πάψει να είναι Θεός. Επειδή δεν έγινε άνθρωπος, με το να πάψει να είναι Θεός, αλλά ούτε πάλι με το να προκόψει, από άνθρωπος, έγινε Θεός. Αλλά ενώ είναι ο (Θεός) Λόγος, έγινε σαρξ, (δηλαδή και άνθρωπος), με απάθεια, χωρίς να μεταβληθεί η φύση Του (σημ: στο Ένα πρόσωπο του Χριστού, αποδίδονται η Θεία και η ανθρώπινη φύση).

Επειδή λοιπόν όλοι σκιρτούν από χαρά, να σκιρτήσω θέλω κι εγώ, να **χορέψω** επιθυμώ, να πανηγυρίσω θέλω. Αλλά χορεύω, χωρίς να παίζω κιθάρα, χωρίς να κινώ κλαδιά κισσού, χωρίς να κρατώ αυλούς, χωρίς να ανάβω λαμπάδες, αλλά αντί για **μουσικά όργανα, κρατώντας** τα σπάργανα του Χριστού. Γιατί αυτά είναι η ελπίδα μου, αυτά η ζωή μου, αυτά η σωτηρία μου, αυτά ο αυλός μου, αυτά η κιθάρα μου. Γι' αυτό κι έρχομαι κρατώντας αυτά, για να λάβω με την δύναμή τους, ισχύ λόγων και να πω μαζί με τους Αγγέλους "Δόξα εν υψίστοις Θεώ" και μαζί με τους ποιμένες "κι επί γης ειρήνη, εν ανθρώποις ευδοκία". Σήμερα αυτός, που γεννήθηκε αρρήτως, εκ του Πατρός, αφράστως τίκτεται, από Παρθένο για μένα. Αλλά τότε, γεννήθηκε κατά φύσιν από τον Πατέρα, πριν τους αιώνες, καθώς ο Πατέρας γνωρίζει. Ενώ πάλι σήμερα παρά φύσιν ετέχθη καθώς γνωρίζει η Χάρη του Αγίου Πνεύματος. Και η άνω γέννησή του, αληθής και η κάτω γέννηση, αψευδής, Και αληθινά Θεός, εκ Θεού, εγεννήθη και αληθινά, άνθρωπος ο ίδιος, εκ Παρθένου ετέχθη. Άνω

μόνος, εκ μόνου Μονογενής, κάτω μόνος, εκ Παρθένου μόνης, Μονογενής ο Ίδιος.

Όπως ακριβώς ο τεχνίτης, όταν βρει χρησιμότερο υλικό, **κατασκευάζει** ωραιότερο σκεύος, έτσι κι ο Χριστός, όταν βρήκε της Παρθένου άγιο, το σώμα και την ψυχή, **κατεκόσμησε** για τον εαυτόν Του, έμψυχο ναό, με τρόπο που θέλησε έπλασε άνθρωπο, μέσα στην Παρθένο και αφού ντύθηκε αυτόν, (σημ: από την σύλληψή Του, ήταν τέλειος Θεός και τέλειος άνθρωπος), σήμερα έρχεται, χωρίς να ντραπεί την ασχήμια της (ανθρώπινης) φύσεως. Επειδή δεν θεωρούσε ύβρη, για τον εαυτόν Τον, να φορέσει το δικό του έργο. Και το πλάσμα απέκτησε μεγίστη δόξα, επειδή έγινε ένδυμα, του Τεχνίτη. Επειδή, όπως ακριβώς, κατά την πρώτη δημιουργία, ήταν αδύνατον να κατασκευάσει τον άνθρωπο, πριν έλθει ο πηλός στα χέρια Του, έτσι και το φθαρμένο σκεύος, ήταν αδύνατον να μεταποιηθεί, εάν δεν γινόταν ένδυμα του Δημιουργού.

Αλλά τι να πω και τι να λαλήσω; Επειδή το θαύμα με εκπλήττει. Ο Παλαιός των ημερών, παιδί έγινε, Αυτός που κάθεται, σε θρόνο υψηλό και ανυψωμένο, τοποθετείται σε φάτνη, ο ανέγγιχτος, ο απλός κι ασύνθετος κι ασώματος, **με ανθρώπινα χέρια τυλίγεται**, Αυτός που σπάει τα δεσμά της αμαρτίας, με σπάργανα εμπλέκεται, επειδή αυτό θέλει. Επειδή θέλει την ατιμία, να την κάνει τιμή, την αδοξία να την ντύσει με δόξα, την ύβρη να κάνει αρετή. Γι' αυτό και λαμβάνει το δικό μου σώμα, για να χωρέσω εγώ, τον δικό του Λόγο (σημ: με την Θεία Μετάληψη, ο πιστός, γίνεται ναός του Χριστού). Και επειδή έλαβε την δική μου σάρκα, μου δίνει το δικό Του Πνεύμα. Έτσι ώστε, δίνοντας και λαμβάνοντας, να μου εμπορευθεί τον θησαυρό της ζωής. Μου λαμβάνει την σάρκα, για να με αγιάσει. Μου δίνει το Πνεύμα, για να με διασώσει. Αλλά τι να πω και τι

να λαλήσω; "Να, η Παρθένος θα συλλάβει". Δεν λέγεται πια, σαν κάτι που θα γίνει, αλλά θαυμάζεται, σαν πεπραγμένο»

Παρατηρούμε τον άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο, με μοναδική μαεστρία, να **αναπαριστά**, να προσπαθεί να κατασκευάσει, την εικόνα της γέννησης, μέσα στο νου και την φαντασία των ακροατών του.

Σήμερα, δεν θα ακούσει κανείς τέτοιους λόγους, γιατί απλά στην εποχή της εικόνας γενικά, η σύγκριση του γραπτού ή του προφορικού λόγου με την εικόνα και ιδιαιτέρως την κινούμενη, είναι απείρως άνιση.

Μήπως θα ήταν αδόκιμο να συμπεράνουμε, ότι η χρήση των εικαστικών τεχνών, μέσα στην Χριστιανική Εκκλησία και η μαζική εισβολή της τέχνης, της κινούμενης εικόνας, έγινε, γιατί ο άνθρωπος είναι έτσι δομημένος από τον δημιουργό του; δηλαδή η αναπαράσταση, η οποία συμβαίνει ακόμη και στα όνειρα μας, είναι δομικό στοιχείο του ανθρώπου.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΟΥ ΘΕΑΜΑΤΟΣ

Το βασικό χαρακτηριστικό, της σημερινής κοινωνίας, είναι ότι το θέαμα κυριαρχεί παντού. Το θέαμα, παρουσιάζεται σε κάθε άνθρωπο σήμερα, κυριολεκτικά το κρατά στα χέρια του, στο δρόμο, στην εργασία του, στο σπίτι του, και έτσι αυτόματα κάποιος θα σκεφθεί, ποια ψυχολογική ή κοινωνική αρχή, αναγκάζει τους ανθρώπους στην σημερινή μεταμοντέρνα κοινωνία, να συμπεριφέρονται έτσι;.

Μια απάντηση, που θα μπορούσε να δοθεί σε αυτό το καίριο ερώτημα, είναι ότι ο σημερινός άνθρωπος ή και ο άνθρωπος στην μεταπρωτική του κατάσταση, έχει την ανάγκη της «αυτοθέασης του εαυτού του²», η οποία

2 Βλ. Γαιτάνη Β. , *Δοκίμια επικοινωνιακής θεολογίας*», σελίδα 225.

Για τα ΜΜΕ και τις θεωρίες Μαζικών Επικοινωνιών , βλ. τις κατωθι μελετες : J. Fiske, *Television Culture*, Routledge, London 1987. J. Fowles, *The Case for Television Violence*, Sage Publications, 1999. B. Gunter, J. McAleer, *Children and television*, Routledge, London and New York, 1997². R. Hodge, D. Tripp, *Children and Television*, Polity Press, London 1986. P. Holland, *The Television Handbook*, Routledge, London and New York, 1997. S. Hood, Tabary - T. Peterssen, *On Television*, Pluto Press, London 1997. J. Klapper, *The Effects of Mass Communication*, Free Press, New York 1961. J. Litelli, *Coping with Television*, McDougal, Little & Company, Illinois 1973. L. Mikos, *Film- und Fernsehanalyse*, UVK Verlagsgesellschaft mbH, Konstanz 2003. A. McCarthy, *Ambient Television (visual culture and public space)*, Duke University Press, 2001. D. Morley, *Family Television: Cultural power and domestic leisure*, Routledge, London and New York, 1999⁴. H. Newcomb, *Television (The Critical View)*, Oxford University Press, New York 2000⁶. R. Williams, *Television: Technology and Cultural Form*, Routledge, London 2003. M. Wober and B. Gunter, *Television and Social Control*, Avebury, England 1988. Δ. Λεβεντάκου, *Τηλεόραση και Ελληνική Κοινωνία*, εκδόσεις ΕΙΚΩΝ, Αθήνα 2004. Ντ. ΜακΚουέιλ, *Η θεωρία της Μαζικής επικοινωνίας για τον 21^ο αιώνα*, εισ. – επιμ. Στ. Παπαθανασόπουλου, μτφρ. Κ. Μεταξά, εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 2003. Στ. Παπαθανασόπουλου, *Απελευθερώνοντας την τηλεόραση*, εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 1993⁴. Στ. Παπαθανασόπουλου, *Η βία στην ελληνική τηλεόραση (έρευνα)*, εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 1999. Στ. Παπαθανασόπουλου, *Η δύναμη της τηλεόρασης (Η λογική τού μέσου και η αγορά)*, εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 1997⁴. Στ. Παπαθανασόπουλου, *Η τηλεόραση και το κοινό της*, εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 2000³. Στ. Παπαθανασόπουλου, *Η τηλεόραση στον 21^ο αιώνα*, εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 2005. Στ. Παπαθανασόπουλου, (επιμ.) *Επικοινωνία και Κοινωνία από τον εικοστό στον εικοστό πρώτο αιώνα*, εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 2000³. C. Popper J. Condry *Τηλεόραση κίνδυνος για τη δημοκρατία*, μτφρ. Άγγ. Φιλιππάτος, “ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ” – Α.Α. ΛΙΒΑΝΗ, Αθήνα 1995. J. Fiske, J. Hartley, *Η γλώσσα της τηλεόρασης*,

θα τον οδηγήσει σε «μία λυτρωτική διαφυγή³» από το παρόν, στο οποίο νοιώθει φυλακισμένος.

Σε αυτή την προσπάθεια του σημερινού ανθρώπου, ο κινηματογράφος δίνει την απαραίτητο διέξοδο και λύση, στην εξιδανίκευση της ζωής στο «πιάσιμο της επ' αυτοφώρω⁴». Αλλά συμβαίνει όμως, το παράξενο, το επιφανειακά παράξενο, ότι επειδή οι δημιουργοί του θεάματος, δεν έχουν κατανοήσει την πτώση, (την θεολογικά κατανοούμενη πτώση) του ανθρώπου, από το αρχέγονο κάλλος, αναζητούν αυτό το κάλλος στην αντίθετη όψη του, στην όψη του θεολογικού «ξεπεσμού⁵», όντας οι ίδιοι, οντολογικά μακριά από την Αποκάλυψη του Λόγου, στην ανθρωπότητα και καταναλώνοντας «ξυλοκέρατα⁶», επιζητούν την θέαση του αθέατου, μέσα σε έναν κόσμο βυθισμένο, στην ηδονιστική και ναρκισσιστική αποξένωση, από την πηγή του ζώντος ύδατος⁷.

Ο κινηματογράφος, μπορεί να ειπωθεί πολλαπλά σήμερα, έχοντας δηλαδή, πολλαπλές αναγνώσεις-κατανοήσεις.

Μια τέτοια ανάγνωση, είναι «το απέναντι, της μη μαρτυρίας, είναι η εξωτερικότητα χωρίς ενσάρκωση⁸» και ακόμη «μια ζωή, η οποία δεν θέλει να την δει ο δημιουργός της θεός, αλλά «ένας απολυτοποιημένος θεός, εντός του κόσμου⁹».

μτφρ. Ρ. Αστρινάκη, Επικοινωνία και Κουλτούρα, Αθήνα 1992. Χ. Χαλαζία, *Τηλεόραση: Επανάσταση ή Έγκλημα;*, Ελληνικά γράμματα, Αθήνα 1997.

3 Στο ίδιο.

4 Στο ίδιο , σελίδα 226

5 Στο ίδιο , σελίδα 227 . Βλ. Ignasio Ramonet, *Η τυραννία των ΜΜΕ*, σ.31. Σχετικά με την θεώρηση του Giacomo Leopardi ότι οι εικόνες αποτελούν διαφυγή από τη σκέψη, βλ. N. Bolz, *Eine kurze Geschichte des Scheins*, σ.65. Η νέα θεώρηση της Imagologie σημαίνει ακριβώς αυτό : « Die Imagologie schliesslich **hat die Wirklichkeit aus dem gleichen Grund überwunden: sie ist stärker als die Wirklichkeit**, die heute ubrigens längst nicht mehr das ist, was sie noch für meine Grossmutter war, die in einem mährischen Dorf gelebt und noch alles aus eigener erfahrung gekannt hat.» (Βλ. Uwe Pörksen, *Weltmarkt der Bilder*, σ30-31.)

6 Βλέπε την παραβολή του ασώτου υιού στην Καινή Διαθήκη.

7 Βλέπε την συνάντηση του Χριστού με την Σαμαρείτιδα γυναίκα.

8 Γαιτάνη Β. , «*Δοκίμια επικοινωνιακής θεολογίας*» ,σελίδα 228.

9 Στο ίδιο

ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΑΛΛΟΤΡΙΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΜΜΕ

Οι Στόχοι είναι:

- Η Μεταμόρφωση των ανθρώπων, σε μια ομοιόμορφη μάζα, ώστε να μπορούν να γίνονται καταναλωτές του οτιδήποτε, προωθεί η παγκοσμιοποιημένη κοινωνία.
- Η παγκοσμιοποιημένη κοινωνία και η αντίστοιχη ιδεολογία, επιδιώκει την παγίωση της κυριαρχίας, του ιδεολογικού οικονομικού συστήματος, χρησιμοποιώντας μέσα, τα οποία υποκρύπτονται, κάτω από ευγενικές επίσημες διακηρύξεις.
- Η ιδεολογία της παγκοσμιοποιημένης έκφρασης, του επικοινωνιακού συστήματος, επιζητεί κατά το μάλλον ή ήττον, απομονωμένους ανθρώπους, προωθώντας το πρότυπο, του εγωκεντρικού ανθρώπου.

Αυτή η προώθηση του εγωκεντρικού ανθρώπου, ενδυναμώνει τον εγωισμό, μέσα στον κάθε άνθρωπο και ο εγωιστικός άνθρωπος, επιφέρει θετικά, άμεσα οικονομικά αποτελέσματα στο οικονομικό σύστημα, γιατί γίνεται άμεσα καταναλωτικός, αδιαφορώντας για τους άλλους.

Το σύστημα έτσι κερδοφορεί, χωρίς να ενδιαφέρεται για τις καταστροφικές ανθρωπολογικές συνέπειες.

Η τακτική αυτή των ΜΜΕ, προωθεί ουσιαστικά, (εάν εξετασθεί με θεολογική ανάλυση), τα δαιμονικά χαρακτηριστικά του πεπτωκότος ανθρώπου, γιατί κατορθώνει να τον κυριαρχεί, με καλοσχεδιασμένα συνθήματα, όπως για παράδειγμα “ να είσαι ο εαυτός σου” ή “σου

αξίζει”. (ποιος άραγε εαυτός σου ; άραγε... ο πεπτωκώς και δαιμονιώδης;)

...

Η αποξένωση του δυτικού ανθρώπου, από τον συνάνθρωπό του αυξάνεται τάχιστα και έτσι το άτομό μένοντας άτομο και όχι πρόσωπο με κοινωνικούς δεσμούς, με ένα συνεκτικό κοινωνικό κύτταρο, ελέγχεται ευκολότερα και αποτελεσματικότερα.

Από αυτά που αναφέραμε, προκύπτει ότι, η φιλοσοφία των σημερινών ΜΜΕ, είναι η προώθηση στους δέκτες τους, δηλαδή, στο ευρύ κοινό, μιας διαμεσολαβημένης γνώσης, προσεκτικά σχεδιασμένης, από τις μεγάλες εταιρείες-μονοπώλια.

Το μήνυμα που λαμβάνουν οι δέκτες, είναι απόλυτα χρησιμοθηρικό και ευνοεί τους πομπούς, όχι τους δέκτες.

Το αποτέλεσμα ή ένα από τα αποτελέσματα αυτών των στοχοποιήσεων που εκούσια ή και ακούσια, (αλλά και σαν έμμεσο αποτέλεσμα επιτυγχάνεται), υπήρξε η απεικόνιση στον κινηματογράφο και στην τηλεόραση την “ατομοκρατική και εγωκεντρική δομή του πραγματικού”¹⁰

Όπως ομολογείται και διακηρύσσεται, ότι υπάρχει η ελευθερία του ανθρώπου, υπάρχει και η ελευθερία της επιλογής, αλλά άραγε ποια ελευθερία ;

Η ελευθερία που πράγματι έχει ο δυτικός άνθρωπος, είναι το να κυνηγά ατελείωτα το κομβόι των αναγκών του, οι οποίες όμως, είναι τεχνητά δημιουργημένες σε τέτοιο σημείο, ώστε “ το ίδιο το a priori ανθρωπιστικό ιδεώδες, να εξαφανιστεί από την καρδιά του ανθρώπου, μέσα στην σύγχρονη καπιταλιστική κοινωνία¹¹”.

10 Β. Γαϊτάνη, «*Homo Mediator and Homo Theologicus*”, σελίδα 89.

11 Στο ίδιο , σελίδα 89

Παρατηρείται έτσι, η εξαφάνιση ή, η δέσμευση της, να υπάρχει μια περιορισμένη ανθρώπινη ελευθερία, γιατί στην πράξη έχει αντικατασταθεί από μια δουλεία, η οποία ονομάζεται κατ' επίφασιν ελευθερία, γιατί είναι μια σχεδόν τυφλή υποταγή στο "μοντέρνο τεχνοπώλειο"¹².

12 Στο ίδιο σελίδα 91

ΕΝΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Η Θεολογία ασχολείται και με τα (του ‘εν χρόνω)-πράγματα του ανθρώπου και η εβδόμη τέχνη, ανήκει πράγματι στα ανθρώπινα πράγματα.

Το χρονικό πλαίσιο, για το οποίο θα ασχοληθούμε, είναι αυτό της μετανεωτερικότητας, στο οποίο αναπτύχθηκε η τέχνη του κινηματογράφου ή αλλιώς του μεταμοντέρνου κόσμου¹³.

Βασικό χαρακτηριστικό της εποχής αυτής, είναι η «αλματώδης ανάπτυξη των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας, ¹⁴.

Ένα άλλο σημαντικό χαρακτηριστικό αυτής της εποχής, είναι ότι η δραστηριότητα, αυτή των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας και Ενημέρωσης, διαπερνά κάθε μορφή της ανθρώπινης δράσης ή φαίνεται ότι την διαπερνά (κατά την γνώμη μας¹⁵).

Ο σημερινός άνθρωπος, πρακτικά, αγνοεί δύο πράγματα, αφενός μεν την πραγματικότητα μέσα στην οποία ζει, και είναι το περιβάλλον στο οποίο ενεργεί και κινείται και αφετέρου την ιδιοπροσωπία του, τις παραδόσεις του και την προέλευση του.

Ο σημερινός άνθρωπος, φαίνεται να είναι ικανοποιημένος από τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας, θεωρώντας (εσφαλμένα οπωσδήποτε και εξαπατημένος), ότι τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και επικοινωνίας, του παρέχουν αυτά τα οποία του χρειάζονται, για ένα ευτυχισμένο και αποδοτικό μέλλον.

Ο σημερινός άνθρωπος, επί πλέον, έχει σαν τιμόνι, στην ζωή του, σαν ιδανικό, σαν παράδειγμα-υπόδειγμα για μίμηση, το παράδειγμα του

13 Β.Γαϊτάνης , «*Homo Mediator και homo theologicus* “ , Αθήνα, Γρηγορης 2008, σελίδα 5

14 Στο ίδιο, σελίδα 15

15 Αυτή είναι η φιλοδοξία των ΜΜΕ αλλά στην πράξη τα ΜΜΕ επικεντρώνονται στα πρόσωπα και καταστάσεις στα οποία προωθούνται από κάποια κέντρα εξουσίας

πλουτισμού με υλικά αγαθά, και μάλιστα του εύκολου και γρήγορου πλουτισμού και ακόμη περισσότερο της άνεσης, μέσω της υιοθέτησης του φιλοσοφικού ρεύματος του πρακτικού ωφελιμισμού (χρησιμοθηρία¹⁶). Εάν για παράδειγμα, δωρίσεις σε κάποιον ένα αντικείμενο, αυτός δεν θα ασχοληθεί με το τι είναι το αντικείμενο αυτό, αλλά με την χρησιμότητα του στην ζωή του. Ο καταναλωτισμός στον δυτικό κυρίως κόσμο, δημιουργεί τεράστιες ποσότητες χρήσιμων, κατά τα άλλα πραγμάτων, αλλά μόνο για ανακύκλωση ή για χωματερές, γιατί προμηθεύεται καινούργια πράγματα.

Για το σχέδιασμα, που θέλουμε να καταθέσουμε, μπορούμε να θέσουμε κάποιες κύριες γραμμές, από την πλευρά της Ορθόδοξης Πατερικής Θεολογίας.

Ο Πομπός είναι η Άκτιστος θεότης, η Αγία Τριάς, η οποία με τις Άκτιστες της Ενέργειες,¹⁷ αποκαλύπτεται στην ανθρωπότητα. Και πώς αποκαλύπτεται; Αποκαλύπτεται, μέσω της πρόσληψης της ανθρώπινης Φύσης, από το δεύτερο της πρόσωπο της Αγίας Τριάδος, τον Υιό και Λόγο του Θεού.

Στον αντίποδα της Ορθόδοξης Θεολογίας, οι θεωρίες της Μαζικής επικοινωνίας, θεωρούν ως αποδέκτες τους, τους ανθρώπους, ως άτομα, όμως, μαζοποιημένα και εύκολους (ατομικούς) καταναλωτές¹⁸. Για την ορθόδοξη όμως θεολογία, η θεώρηση είναι εντελώς διαφορετική.

Οι άνθρωποι είναι μοναδικά όντα. Έχουν μοναδική αξία, για τον Τριαδικό Θεό, γιατί, όπως μας βεβαιώνει ο Άγιος Ιωάννης ο Απόστολος και Ευαγγελιστής, ο αγαπημένος μαθητής¹⁹

16 Στο ίδιο σελίδα 17

17 Στην οικονομική της Εκφάνση «ού γαρ απέστειλεν ο θεός τον υιόν αυτού εις τον κόσμον ίνα κρίνει τον κόσμον αλλ ίνα σωθεί ο κόσμος δι αυτού».

18 Στο ίδιο σελίδα 3 «ο πιστεύων εις αυτόν ου κρίνεται ο δε μη πιστεύων ήδη κέκριται οτι μή πεπίστευκεν εις το όνομα του μονογενούς υιού του θεού».

19 ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ 3:16-21«ούτως γαρ ηγάπησεν ο θεός τον κόσμον ώστε τον υιόν αυτού τον μονογενή έδωκεν ίνα πάς ο πιστεύων εις αυτόν μή απόληται αλλ έχει ζωήν αιώνιον»

Ο Θεός αγαπά τον κόσμο και τους ανθρώπους, γιατί είναι τα δικά Του δημιουργήματα, για τα οποία ασχολήθηκε ιδιαίτερα, όπως μας αναφέρει ανθρωπομορφικά, η διήγηση στην Παλαιά και Καινή Διαθήκη,...με ιδιαίτερη φροντίδα

καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν, καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν κτηνῶν καὶ πάσης τῆς γῆς καὶ πάντων τῶν ἔρπετῶν τῶν ἐρπόντων ἐπὶ γῆς γῆς.

Γεν. 1,26 *Εν συνεχείᾳ ο Τριαδικός Θεός εἶπε καθ' εαυτόν· “ας δημιουργήσωμεν τώρα τον ἄνθρωπον, σύμφωνα με την ιδιὴν μας εικόνα, και να ἔχη την δυνατότητα να ομοιάση με ημάς. Αυτοί, ἄνδρας και γυναίκα, ας εἶναι ἄρχοντες και κύριοι των ἰχθύων της θαλάσσης, των πτηνῶν του ουρανοῦ, των κτηνῶν και ὅλης της γης και ὅλων ὅσα ἐρπουν ἐπάνω εις την επιφάνειαν της γης”.*

Γεν. 1,27 *καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς.*

Γεν. 1,27 *Και πράγματι ο απειροτέλειος Θεός εδημιούργησε τον ἄνθρωπον, τον οποίον ἐπροίκισε με ιδικά του χαρακτηριστικά γνωρίσματα, ὥστε να εἶναι με αυτά εικόν του Θεοῦ. Εδημιούργησεν απ' αρχῆς ἄνδρα και γυναίκα.*

Γεν. 1,28 *καὶ εὐλόγησεν αὐτούς ὁ Θεός, λέγων· αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς καὶ ἄρχετε τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ πάσης τῆς γῆς καὶ πάντων τῶν ἔρπετῶν τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς.*

Γεν. 1,28 *αι ευλόγησεν αυτούς ο Θεός λέγων· “αυξάνεσθε και πληθύνεσθε, γεμίσατε ὅλην την γην και γενήτε κύριοι αὐτῆς· σας δίδω την δύναμιν να εἰσθε κύριοι και εξουσιασταί των ἰχθύων της θαλάσσης και των πτηνῶν του ουρανοῦ, ὅλων των κτηνῶν και ὅλης της γης και ὅλων ὅσα, ως ερπετά, σύρονται ἐπάνω εις την επιφάνειαν της γης”.*

Γεν. 1,29 καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν πάντα χόρτον σπόριμον σπεῖρον σπέρμα, ὃ ἐστὶν ἐπάνω πάσης τῆς γῆς, καὶ πᾶν ξύλον, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ καρπὸν σπέρματος σπορίμου, ὑμῖν ἔσται εἰς βρῶσιν·

Γεν. 1,29 Και εν συνεχεία εἶπεν ο Θεός· “ἰδοὺ ἔχω δώσει υπό την κυριότητά σας και εις εξυπηρέτησίν σας όλα τα ειδη του χόρτου, τα οποία ἔχουν εν εαυτοῖς σπέρματα και εἶναι απλωμένα εις ολόκληρον την γην, και κάθε δένδρον, το οποίον φέρει καρπὸν προς τροφήν σας και σπέρμα προς πολλαπλασιασμόν και διαιώνισίν του. Ολα αυτά, χόρτα της γης και καρποί των δένδρων, θα εἶναι εις διατροφήν σας.

Γεν. 1,30 καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ παντὶ ἑρπετῷ ἔρποντι ἐπὶ τῆς γῆς, ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ ψυχὴν ζωῆς, καὶ πάντα χόρτον χλωρὸν εἰς βρῶσιν. καὶ ἐγένετο οὕτως.

Γεν. 1,30 Σας δίδω επίσης κυριότητα επί όλων των θηρίων της γης, επί όλων των πτηνών του ουρανού και επί όλων των ερπετών, που σύρονται εις την γην· εις όλες αυτάς τας ζώσας υπάρξεις δίδω επίσης ως τροφήν το χλωρόν χόρτον της γης”. Και ἐγένετο όπως ο Θεός διέταξε.

Γεν. 1,31 καὶ εἶδεν ὁ Θεός τὰ πάντα, ὅσα ἐποίησε, καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν. καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωΐ, ἡμέρα ἕκτη.

ΣΥΝΟΨΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

1. Δεν μεταδίδει κοσμικά γεγονότα , παρα αγιοπνευματικές αποκαλύψεις κοινωνίας .
2. Έχει ως πρότυπο την Τριαδικότητα .
3. Η Αγάπη του Θεού, συνεπάγεται την αγάπη προς τον πλησίον άνθρωπο .
4. Η Σάρκωση του Λόγου Πρότυπο, αγάπης του ανθρώπου.
5. Αντικατάσταση της κοσμικής επικοινωνίας με την εν Χριστώ επικοινωνία.
6. Άρρητος επικοινωνία – Αγιοπνευματική . Σιγή ως κοινωνία του μέλλοντος αιώνας .
7. Ο Θεός δεν είναι εξουσιαστής , παρα ο Άμεσος Επικοινωνητής των Μυστηρίων στο Πρόσωπο του Υιού και Λόγου του Θεού !
8. Οι Άγιοι είναι τα υποδείγματα τρόπων επικοινωνίας , οι μεσιτες με τον Θεό .
9. Η Κυριακή προσευχή υπόδειγμα επικοινωνίας.
10. Η ελευθερία του προσώπου η υψιστη άρση της αλλοτρίωσης και η θεμελίωση της εν Χριστώ Κοινωνίας .
12. Υψιστη επικοινωνία η Θαβώρεια . Το άκτιστο φως .
13. Η Πρακτική επικοινωνία , η προσευχητική .

14. Προσοχή στην απόρριψη της νεοειδωλολατρίας με τον μορφή των σύγχρονων ΜΜΕ .

Η ΑΥΤΟΘΕΑΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ, ΜΕ ΜΟΡΦΗ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Η αδυναμία, του πεπτωκότος ανθρώπου, να κατανοήσει βαθιά το γεγονός της πτώσης του, από την αρχέγονη κατάσταση, της θείας του δημιουργίας, αυτή η αδυναμία ακριβώς, συνιστά το εμπορικό πλεονέκτημα της κινηματογραφικής βιομηχανίας, (γιατί περί βιομηχανίας πρόκειται) και γι' αυτό μπορούμε να μιλάμε, για την εμπορευματοποίηση της εβδόμης τέχνης.

Το υποκείμενο της κινηματογραφικής δημιουργίας, είναι ο άνθρωπος. (σε εκπροσώπηση από τους δημιουργούς της ταινίας).

Το εγώ του ανθρώπου, αποθεώνεται στην οθόνη, ως αντικειμενικός Θεός²⁰.

Ο ίδιος ο άνθρωπος, θέλει να ζει εκεί, θέλει να ζήσει την πραγματικότητα, η οποία του έχει ξεφύγει από τα χέρια του²¹.

Επιμένει σε αυτή την αντίθετη κατάσταση, γιατί προφανώς ξεχνά, ότι ο Θεός της Θείας Αποκάλυψης, δεν ταυτίζεται κατά ουδένα τρόπο, με την θεοποίηση του υποκειμένου, όπως άλλωστε γράφει και ο Άγιος Ανδρέας ο επίσκοπος Κρήτης, στον Μεγάλο Κανόνα, όταν γράφει ότι «Αυτοείδωλον εγενόμην».

Ο Θεός της οθόνης, δεν είναι ο Θεός της Θείας Αποκάλυψης, αλλά ένα αυτό-είδωλο, ανθρώπινο δημιούργημα στα μέτρα του ανθρώπου.

20 Β.Γαϊτάνη», «Από την επικοινωνία στην κοινωνία», 236.

21 Στο ίδιο, σελίδα 235

Η ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Ο μύθος αναπαράγεται εικονολογικά. Η ίδια η ζωή, έχει την κινηματογραφική της αντιστοιχία

Γιατί η αναπαράσταση είναι σημαντική στην λογοτεχνία και ειδικά στον κινηματογράφο;

Είναι σημαντική, γιατί συνδέει με έναν ειδικό και πρωτότυπο τρόπο, το νόημα και την γλώσσα με τον πολιτισμό.

Ένας ορισμός, ο οποίος μπορεί να δοθεί για την Αναπαράσταση είναι:

Αναπαράσταση είναι, η χρήση της γλώσσας για κάποιο, ένα δικό μας νόημα ή να αναπαραστήσουμε κάτι, ένα πράγμα, ένα γεγονός ή μία κατάσταση ή ένα συναίσθημα ή μία προοπτική ή μία δυνατότητα, από τον κόσμο, με ένα συγκεκριμένο νόημα ή νοήματα.

Από αυτόν τον ορισμό, προκύπτει, ότι η αναπαράσταση, είναι ένα θεμελιώδες στάδιο, μέσα στην όλη διαδικασία της παραγωγής- ανταλλαγής νοήματος, βασικό στοιχείο της επικοινωνιακής διαδικασίας.

Η αναπαράσταση, χρησιμοποιεί είτε την γλώσσα, είτε σύμβολα, είτε εικόνες, που σημαίνουν, δείχνουν κάτι ή αντιστοιχούν σε κάτι.

Η όλη αυτή διαδικασία, δεν είναι πάντοτε ή σχεδόν πάντοτε απλή και μονοσήμαντη, μπορεί να έχει ή να αντιστοιχεί σε πολλαπλές αναγνώσεις-κατανοήσεις.

Ένα ενδιαφέρον ερώτημα, που προκύπτει από τα προηγούμενα, είναι το πώς γίνονται όλα αυτά; και τι σχέση έχουν με τον πολιτισμό; με την γλώσσα των ανθρώπων; και τα νοήματα μέσα στον νου τους και τον ψυχικό τους κόσμο;.

Οι απαντήσεις, οι οποίες έχουν διατυπωθεί, ως απάντηση, στα προηγούμενα ερωτήματα, συμπυκνώνονται σε τρεις θεωρίες, οι οποίες είναι οι ακόλουθες:

A. Η Θεωρία της αντανάκλασης

Η Θεωρία αυτή, θέτει ένα ερώτημα, στο οποίο και απαντά, ότι μία ανθρώπινη γλώσσα, αντανακλά ένα ήδη υπάρχον νόημα στον κόσμο των υλικών πραγμάτων, των ανθρώπων και των γεγονότων, που συμβαίνουν στον κόσμο.

B. Η Θεωρία της πρόθεσης

Αυτή η θεωρία, λέει, ότι η γλώσσα εκφράζει αποκλειστικά αυτό και μόνον αυτό, το οποίο ο συγγραφέας ή ο καλλιτέχνης επιθυμεί να δηλώσει, δηλαδή ένα νόημα αποκλειστικά δικό του.

Γ. Η κατασκευαστική Θεωρία (constructionism).

Το νόημα είναι, μια κατασκευή.

Η γλώσσα ή το φιλμ κατασκευάζει ένα συγκεκριμένο νόημα, το οποίο υπάρχει μέσα στην γλώσσα ή στο φιλμ ή σε ένα λογοτεχνικό έργο.

Αυτή η θεωρία, είναι η πλέον διαδεδομένη και αποδεκτή στον πολιτιστικό και ακαδημαϊκό χώρο.

Η μια εκδοχή της, η δημοφιλέστερη είναι η Σημειωτική, δηλαδή η Τέχνη ή η Επιστήμη του Marketing ή της Διαφήμισης

Η χρήση σημείων στην γλώσσα ή στην εικόνα γενικά, λέγεται σημασιοδότηση και λειτουργεί, ως κατασκευή νοημάτων.

Στην Σημειωτική, έχουμε το σημαίνον και το σημαινόμενο, ή λόγο/ομιλία (μύθο).

Η δημιουργία νοήματος, εξαρτάται από την ερμηνευτική πράξη και η μετάβαση της στον νου του δέκτη ανθρώπου, προϋποθέτει την χρήση ενός

κώδικα αντιστοίχισης, όπως π.χ. τα σήματα Μορς ή τον κώδικα Ascii στα ηλεκτρολόγια των υπολογιστών ή σαν να υπάρχει ένα λεξικό. Την κωδικοποίηση, την κάνει ο δημιουργός αντιστοιχώντας πράγματα ή καταστάσεις στον κώδικα

Η ύπαρξη πομπού, προϋποθέτει και την ύπαρξη δέκτη, για την απαραίτητη αντιστοίχιση- ερμηνεία, την αποκωδικοποίηση του νοήματος.

Τα νοήματα, δεν παραμένουν τα ίδια μέσα στον χρόνο, ειδικότερα στον κινηματογράφο και κοινωνιολογικά αλλάζοντας, όχι απότομα, αλλά διολισθαίνοντας, γιατί οι κώδικες λειτουργούν, σαν κοινωνικές συμβάσεις, παρά σαν άκαμπτοι νόμοι και αμετάβλητοι κανόνες και δύσκολα συνειδητοποιούνται αυτές οι αλλαγές, από τον άνθρωπο.

Στον πολιτισμό, σημαντικότατο ρόλο, παίζει η ταξινόμηση των εννοιών που ενυπάρχουν στον ανθρώπινο νου. Αυτό συμβαίνει, όταν πρόκειται να σκεφθούμε για πράγματα παρόντα είτε απόντα, είτε έχουν υπάρξει είτε όχι, όπως για παράδειγμα, στην οθόνη του κινηματογράφου, μυθοπλαστικά.

Υπάρχουν έννοιες, για αυτά, τα οποία φανταζόμαστε, για τα όνειρα μας, για αυτά τα οποία απλά επιθυμούμε, καθώς και για αυτά, τα οποία λέμε, ότι είναι πραγματικά και είναι τα αντικείμενα του υλικού κόσμου.

Η γλώσσα της λογοτεχνίας και του κινηματογράφου, κάνει τα πράγματα της φαντασίας, υπαρκτά, τις ιδιωτικές σκέψεις και καταστάσεις, ζωντανές..

Ο Κινηματογράφος, αντιστοιχεί τα νοήματα με την κίνηση, με τον φωτισμό, με την κινούμενη εικόνα, με την μουσική, με την σιωπή και έχει την δυνατότητα να παράξει νοήματα από το παρελθόν και από το μέλλον.

Η Επιστήμη της γλωσσολογίας, αντιστοιχεί στα σημαίνόμενα, και τα σημαίνοντα. Τα σημαίνόμενα είναι έννοιες, ενώ τα σημαίνοντα αντικείμενα του εξωτερικού μας κόσμου.

Σημαίνουν και σημαίνόμενα στην γλωσσολογία

Σημαινόμενο – σημαίνον: η υπόσταση τής λέξης²²

Η διάκριση «σημαινόμενο – σημαίνον» πηγαιίνει πίσω στους Στωικούς, οι οποίοι - με το ζωηρό ενδιαφέρον που είχαν για τη γλώσσα - μελέτησαν τη σχέση γλώσσας – νου – κόσμου και καθιέρωσαν τη διάκριση τής λέξης ως σημείου σε σημαινόμενο και σημαίνον.

Ωστόσο, η διάκριση αυτή τής λέξης σε σημασία (σημαινόμενο) και στον τρόπο δήλωσης τής σημασίας (σημαίνον) αντιστοιχεί, στην πράξη, σε μια παλιά, ευρύτερη και γενικότερη διάκριση τής γλώσσας σε περιεχόμενο και μορφή.

Ο άνθρωπος που ανέδειξε και καθιέρωσε τη διάκριση αυτή στη γλωσσολογία και δι' αυτής σε πολλούς άλλους χώρους των κοινωνικών επιστημών είναι ο **Ferdinand de Saussure**.

Δημιουργώντας μια **θεωρία τής λέξης και του σημείου (signe)** γενικότερα —αυτός άλλωστε είναι ο εισηγητής τής μελέτης τού γλωσσικού σημείου και μαζί τού όρου σημειολογία (sémiologie)- ο Saussure εμβάθυνε στη δομή τής λέξης, ως μοναδικού συμβατικού συνδυασμού, ορισμένου σημασινομένου (σημασίας) με ορισμένη φθογγική δήλωση (σημαίνον).

Αλλά και όλη η επικοινωνία είναι δυϊστική· έχει σημαινόμενο και σημαίνον, έχει το επίπεδο τού μηνύματος ή τού περιεχομένου ή τής πληροφορίας και το επίπεδο τής μορφής, τής δήλωσης ή, αλλιώς, της έκφρασης τού περιεχομένου.

Σε κάθε περίπτωση έχουμε το τι και το πώς. **Το ίδιο συμβαίνει και στο επίπεδο τού κειμένου. Και εδώ έχουμε περιεχόμενο και μορφή, σημαινόμενο και σημαίνον.**

²² Από σχολιασμό του καθηγητού Μπαμπινιώτη . Πηγή Wikipedia.

Προκειμένου μάλιστα για το κείμενο, το σημαίνόμενο απαρτίζεται από ένα σύνθετο σύνολο πληροφοριών με πολλές λειτουργίες, οι οποίες οδηγούν και σε ανάλογη σύνθετη μορφή τού σημαίνοντος τού κειμένου.

Τέλος, επειδή η σχέση περιεχομένου και μορφής δεν είναι ποτέ σχέση 1:1, υπάρχει πάντοτε η δυνατότητα επιλογών, που είναι και η πιο δημιουργική διαδικασία τής γλώσσας.

Τελικά οι όροι των Στωικών σημαίνοντων και σημαίνων, αφού δηλώθηκαν από τον **ιερό Αυγουστίνο** λατινιστί ως *signatum* και *signans*, καθιερώθηκαν στα Γαλλικά από τον *Saussure* ως *signifié* και *signifiant* μέσα από την απήχηση που είχαν στον **γαλλικό δομισμό** (*Barthes, Lévi-Strauss, Foucault, Lacan, Derrida* κ.ά.).

Για παράδειγμα παραθέτουμε κάποια

Σημαίνοντα από τους οίκους του Ακαθίστου Ύμνου

Αστήρ εμφανίον τον Ήλιον

Φωτοδόχος λαμπάδα

Στήλη παρθενίας

Τροφή του μάνα

Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Πιστεύουμε, ότι ο κινηματογράφος, μπορεί να εκφράσει τις όποιες ανθρώπινες αναζητήσεις, μέσω της τεχνικής της αναπαράστασης, « μεσολαβώντας» καλύτερα από την λογοτεχνία, (την πεζογραφία και την ποίηση), τις εικαστικές τέχνες (ζωγραφική και γλυπτική) την μουσική και το θέατρο. Σήμερα στον κινηματογράφο, μπορούμε να συμπεριλάβουμε και τις άλλες μορφές κινούμενης εικόνας, που είναι η τηλεόραση και το διαδίκτυο, με την ηλεκτρονικά κινούμενη εικόνα.

Ο χριστιανισμός, χρησιμοποίησε όλες αυτές τις μορφές τέχνης, από την πρώτη ημέρα της εμφάνισης του, γιατί και ο ίδιος, χρησιμοποίησε υλικά πράγματα, όπως την βασική τροφή του ανθρώπου, το σιτάρι για να συμβολίσει, να αναπαραστήσει και να μεσολαβήσει, τα σύμβολα, που είναι η καθημερινότητα του χριστιανού. Ο χριστιανός κάνει το σημείο του σταυρού, στέκεται προσευχόμενος προς την Ανατολή, σε κάθε του δύσκολη στιγμή, σταυρώνει το ψωμί που τρώει, φιλάει την εικόνα με ευλάβεια. Μπροστά στα θρησκευτικά σύμβολα, νοιώθει το ιερό Μυστήριο, την ιερή έλξη και την ιερή άπωση το *Myserium Tremendum* (ΑΡΧΗ ΚΑΙ ΤΕΛΟΣ) το οποίο εισήγαγε ο Rudolf Otto²³. Έχουμε επίσης και το θέατρο, με τις διάφορες εκφάνσεις του, να είναι παρόν σε όλες τις θρησκευτικές εκδηλώσεις, της χριστιανικής λατρείας, για τα οποία πράγματα, μπορεί κανείς να μιλάει για ώρες.

Η τέχνη του κινηματογράφου, ονομάστηκε δίκαια, εβδόμη τέχνη και νομίζω, ότι βρισκόμαστε στην αρχή της συνεισφοράς της, στην θεολογία και στην καθημερινή πράξη του Χριστιανισμού. Δεν είναι μόνο η συνεισφορά του κινηματογράφου, στην θεολογία αναμενόμενη, αλλά και

23 Συνολικό έργο, (the Holly), “*Das Heilege*”. Nurnberg 1989 .

στην φιλοσοφία, στην ψυχολογία και γενικά στα humanities, (στην ανθρωπιστική πλευρά του ανθρωπίνου πολιτισμού).

Ο άνθρωπος μέσω της εβδόμης τέχνης, συνεχίζει να αναζητεί το όν της προσωκρατικής φιλοσοφίας, το τι υπάρχει, και αυτή του την αναζήτηση, την πραγματοποιεί σε ένα παγκόσμιο περιβάλλον, γεμάτο πληγές, ματωμένο και θεόκλειστο²⁴, στη δίνη εμφυλίων πολέμων και σπαραγμών.

Βασικό θέμα του κινηματογράφου, είναι η «ψύξη της αγάπης», για την οποία μίλησε, με τόσο παραστατικό τρόπο, ο ίδιος ο Χριστός, «όταν ψυγεί η αγάπη των πολλών», όπως και ο Άγιος Παΐσιος. Όταν συμβεί αυτή η ψύξη, θα έλθουν όλα τα δεινά στην ανθρωπότητα. Θα έλθουν όλα τα δεινά, γιατί η έλλειψη της αγάπης μεταξύ των ανθρώπων, αφήνει ένα οντολογικό κενό, στην ανθρώπινη ολότητα, στην ψυχή αλλά και το σώμα (όντας και τα δύο μια θεϊκή κατασκευή) και προσπαθώντας να γεμίσει ο άνθρωπος αυτό το κενό, τρώει ξυλοκέρατα, όπως μας λέει παραστατικά, η παραβολή του ασώτου υιού. Τι είναι όμως τα ξυλοκέρατα αυτά;

Τα ξυλοκέρατα αυτά, είναι το αυτοείδωλο του ατόμου, του πεπτωκότος ανθρώπου, του ίδιου του, του εαυτού « το αυτοείδωλον εγενόμην» του Αγίου Ανδρέου Κρήτης²⁵. Συνέπεια της αυτοειδωλοποίησης, είναι ο εγωκεντρισμός²⁶ και η ανθρώπινη αποξένωση και όταν το όν γεμίσει, με το είδωλο του εαυτού του, δεν μπορεί να συγχωρήσει, να χωρέσει τον έτερο του άνθρωπο μέσα του και τότε αρχίζουν τα δεινά, που μας προφήτευσε ο ίδιος ο Χριστός πρό του πάθους Του.

24 Β.Γαϊτάνη , «Από την Επικοινωνία στην Κοινωνία», 235.

25 Από τον Μεγάλο Κανόνα

26 Να είσαι ο εαυτός σου, σου αξίζει τα διαφημιστικά σλόγκαν που γεμίζουν τα ΜΜΕ τα οποία είναι η υψιστη πτώση , οντολογική πτώση της ανθρωπότητας .

Η αγάπη είναι το φάρμακο, στην θεραπεία της οντολογικής παραμόρφωσης του όντος, αλλά και το ερώτημα το ανακύπτει είναι, το πως θα γεννηθεί η αγάπη πάλι, μέσα στο όν;

Σε αυτό το ερώτημα προσπάθησε η έβδομη τέχνη, να απαντήσει και μάλιστα πολύ επιτυχημένα και μέσω του Sarlot, του ήρωα που υποδύθηκε πολύ επιτυχημένα, ο Charlie Chaplin

Αυτό είναι ο **εξανθρωπισμός** του ανθρώπου, λέξη αντιφατική αλλά πολυπραγματική και αυτή που υπόσχεται ένα καλύτερο μέλλον, στην πολύπαθη ανθρωπότητα. Και ο κινηματογράφος, στις διάφορες προσπάθειες του, απέδειξε, ότι το επιχειρεί πολύ αποτελεσματικά. Ίσως, η κινηματογραφική προσπάθεια έκφρασης, θα μπορούσε να ερμηνευθεί με διάφορους τρόπους, όπως πχ:

1. Προσπάθεια αναπαράστασης της δομής του κόσμου.
2. Προσπάθεια οντολογικής καταγραφής του κόσμου.
3. Προσπάθεια του κινηματογράφου της εισχώρησης στην ουσία των πραγμάτων του κόσμου, είτε είναι αυτά άνθρωποι, είτε καταστάσεις μεταξύ των ανθρώπων, είτε ανθρώπινες συνεκτικές δομές.

Ο Κινηματογράφος μπορεί να καταδείξει, όπως άλλωστε το έχει κάνει στην μέχρι τώρα ιστορία του, αυτό που δεν υπάρχει, δηλαδή να κάνει πραγματικότητα, το ιδανικό, το μη ενσαρκωμένο²⁷.

Η ερώτηση που πηγάζει άμεσα, από το προηγούμενα αναφερθέντα είναι, το τι θα μπορούσε να σημαίνει ακριβώς αυτό, για την ορθόδοξη θεολογία;

27 Β.Γαϊτάνη», Σημειώσεις του κινηματογράφου και ορθόδοξη θεολογία, σελίδα 2.

Σημαίνει: ότι ίσως η τέχνη, της κινούμενης εικόνας και της αναπαράστασης, μέσω όλων των καλλιτεχνικών της εκφραστικών εργαλείων, να μπορεί να δείξει την προ-πτωτική ανθρώπινη κατάσταση.

Η δυνατότητα της ενσάρκωσης στην οθόνη, αυτού που δεν υπάρχει, σημαίνει την ύπαρξη της ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΔΕΟΝΤΟΣ ΕΙΝΑΙ²⁸. Με άλλη έκφραση μπορεί να δείξει « πώς θα έπρεπε να είναι η ουσία των ανθρώπων²⁹.

Το υποκείμενο αυτοθεώνεται, ως αντικείμενο, πάνω στην μεγάλη οθόνη. (Εδώ ενεδρεύει ο μεγάλος κίνδυνος, ο οποίος είναι η αυτοθέωση του υποκειμένου, ως θεώμενου αντικειμένου, στην μεγάλη οθόνη).

Ο κινηματογράφος, ως τέχνη της κινούμενης εικόνας, μπορεί να αναπαράγει τον ανθρώπινο μύθο, ως πραγματικότητα, ενώ ο άνθρωπος αποδεικνύεται, ότι είναι ανάξιος του μύθου, ως οντολογική πραγματικότητα³⁰. Ταυτόχρονα στον κινηματογράφο, παρουσιάζεται το πρόβλημα, του μεταπτωτικού ανθρώπου, σαν ύψιστη τραγωδία, γιατί αδυνατώντας ο άνθρωπος να κατανοήσει την πτώση, από το θείο αρχέτυπο, θεοποιεί τις καταστάσεις της πτώσης του

Παρατηρείται η αγάπη να θυσιάζεται, αλλά η ανταμοιβή της, δεν μπορεί να εισπραχθεί, γιατί στο μεταπτωτικό πλαίσιο, αυτό μπορεί να γίνει, μόνο « εν εσόπτρω εν αινίγματι»³¹. (επικοινωνία μέσω ακατάληπτων μηνυμάτων όμως)

Βλέπουμε, την διαλεκτική σχέση « απουσίας - παρουσίας»³². Ίσως όμως, αυτό να προσφέρει στην κινηματογραφική καταγραφή, την μεγίστη της ισχύ και αυτό συμβαίνει, γιατί καταγράφει αυτό, που δεν μπορεί, καμιά μορφή, άλλης τέχνης. Στην θεώρηση του Sarlot, ως Tramp ένας απλός

28 Β.Γαιτάνη», *Σημειώσεις του κινηματογράφου και ορθόδοξη θεολογία*, Αθήνα 2007 , σελ. 2

29 Στο ίδιο σελίδα 3

30 Στο ίδιο σελίδα 5

31 Απ. Παύλου (Επιστολές) .

32 Στο ίδιο Σελίδα 6 , υποσημείωση.

θεατής, μπορεί να παρατηρήσει, απλά στην οθόνη, έναν αλήτη με κουρελιασμένα ρούχα και να αναρωτιέται, τι μπορεί να σημαίνει αυτός, στο έργο και στην κοινωνία, ένας άνθρωπος.... κοινωνικά ...ανύπαρκτος;.

Αυτά ακριβώς τα χαρακτηριστικά τα οποία ένας κανονικός θεατής σε εισαγωγικά, βρίσκει κωμικά και απαράδεκτα, αυτά ακριβώς προσδίδουν στην όλη δομή του έργου, την μοναδική φιλοσοφική και θεολογική του ΥΠΕΡΑΞΙΑ.

Ο αλητάκος είναι κατά πρώτον:

Ένας ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ (ποιός μπορεί, σε κάθε εποχή να είναι ισχυρισθεί, ότι είναι ελεύθερος;) και ο αλητάκος, είναι όντως ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ!!

Έτσι έλυσε ο Τσάπλιν το πρώτο πρόβλημα, της μη δέσμευσης του κεντρικού του ήρωα, δηλαδή να μπορεί να ΕΚΦΡΑΣΕΙ τα πάντα, να κάνει την κοινωνική και ιδεολογική του ΑΝΑΤΡΟΠΗ.

Ο αλητάκος, έχει τώρα την ελευθερία, την χωρίς δεσμεύσεις, την οποία έχει ο Απόστολος του Ευαγγελίου, ³³ο πραγματικός Απόστολος, και ο δια Χριστόν ΣΑΛΟΣ. Ο αλητάκος όντας ελεύθερος, ενεργεί, όπως εκείνος κρίνει και μπορεί να δείξει στους μη ελεύθερους, την υποδούλωση τους, στα στοιχεία του κόσμου, όπως λέει ο Απόστολος Παύλος³⁴. Ο αλητάκος, είναι ελεύθερος, από κάθε ειδωλολατρεία, δεν λατρεύει σπίτια, καταθέσεις, πρόσωπα, δουλειά με κοινωνική καταξίωση, δεν είναι πολιτικός, γιατρός, έμπορος, δικηγόρος, εισοδηματίας, αλλά είναι ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ, από τα πάντα.

Ποιος μπορεί να το ισχυρισθεί αυτό;. Στην Εκκλησιαστική ιστορία και πράξη, έχουμε πολλούς, οι οποίοι μπορούσαν και μπορούν και σήμερα να το ισχυρισθούν. Είναι οι διάφορες κατηγορίες :

33 Απ. Παυλος « ημείς μωροί δια Χριστόν»

34 Πρβλ. Β. Γαϊτανη, ο.π, τριτο κεφαλαιο .

ΟΙ Δια Χριστόν Σαλοί.

Οι ασκητές.

Οι Μάρτυρες της Εκκλησίας, οι πάλαι και οι νύν.

ΟΙ ανώνυμοι που βρίσκεις στους εσπερινούς στις εκκλησίες.

Οι διάφοροι άστεγοι στις πολύβουες πόλεις.

Στην αρχαιότητα, οι κυνικοί φιλόσοφοι (βλέπε Διογένης)

Στην λαϊκή μυθολογία ο Καραγκιόζης

Στην Ανατολική μυθολογία, ο περιφερόμενος Δερβίσηδες

Οι Βουδιστές μοναχοί, όντας ακτήμονες και ζητιάνοι

Αλλά όλοι είναι ΑΦΩΝΟΙ, όπως είναι και ο αλητάκος του **Charlie Chaplin**.

Ο αλητάκος, δεν ενεργεί κατόπιν καμιάς κοινωνικής και θεσμικής αναγκαιότητας.

Αυτό είναι το ζητούμενο, η απέκδυση, από τις ανθρώπινες ενέργειες, της ανάγκης, την οποίαν είχαν θεοποιήσει ο αρχαίοι Έλληνες και τοποθετήσει, πέραν και υπεράνω των θεών «ανάγκας και θεοί πείθονται», δηλαδή κατάφερε ο Charlie Chaplin το ΑΚΑΤΟΡΘΩΤΟ .

Αυτή η ανεξαρτησία της κρίσης και των αποφάσεων του αλητάκου, του προσδίδει μία συμπεριφορά, την οποίαν κανείς κανονικός σε εισαγωγικά άνθρωπος, δεν μπορεί να έχει.

Ο Sarlot, δεν είναι ΕΝΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗΣ, όπως προσπάθησαν να πουν οι δημοσιογράφοι της δήθεν κοινωνικής

κουλτούρας, ούτε θέλει να ανατρέψει το κοινωνικό στάτους, αλλά στοχεύει, εκεί που δεν στόχευσε κανένας άλλος, βίαιος, κοινωνικός επαναστάτης.

Στόχευσε στο ΝΟΥ και στην ΚΑΡΔΙΑ του θεατή. Ο Charlie Chaplin, έφτιαξε τον χαρακτήρα του μοναδικού αλητάκου, ο οποίος συμμερίζεται την μοίρα των αδικουμένων και κατατρεγμένων αυτού του άδικου κόσμου, ο οποίος διώκεται και ο ίδιος

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Στην μαζική επικοινωνία, στον κοσμικό ανθρώπινο χώρο, οι αποδέκτες της επικοινωνίας, οι λήπτες δηλαδή των επικοινωνιακών μηνυμάτων, θεωρούνται, ως ατομικοί καταναλωτές, των προϊόντων της βιομηχανικής κοινωνίας, είτε είναι ατομικοί καταναλωτές των προϊόντων της βιομηχανικής κοινωνίας, είτε προϊόντα είτε υπηρεσίες.

Ο πομπός, ο οποίος επικοινωνεί μαζί τους, δεν ενδιαφέρεται για αυτούς εντελώς, και το μόνο που τον ενδιαφέρει είναι, το πώς το μήνυμά του, θα προσληφθεί από τους αποδέκτες, με τον τρόπο, που εκείνος έχει ήδη σχεδιάσει (χρησιμοποιώντας εξειδικευμένα κριτήρια και μεθόδους). Το μόνο για το οποίο ενδιαφέρεται, είναι η μεγιστοποίηση του δικού του οφέλους, είτε είναι εμπορικά κέρδη είτε πολιτικής φύσης, οπωσδήποτε όμως, είναι ιδιοτελές και χρησιμοθηρικό, εκ προοιμίου σχεδόν, γιατί η πραγματικότητα, το επιβεβαιώνει συνεχώς. Με άλλα λόγια, στην ανθρώπινη κοσμική επικοινωνία, κυριαρχεί η ωφελμιστική τακτική και σκοποθεσία.

Κύρια στοιχεία της επικοινωνίας των αλλοτριωμένων ΜΜΕ, είναι:

Η εμπορευματοποίηση

Η απόκρυψη της αλήθειας

Είτε με ολική απόκρυψη είτε με τεχνητή παραπλάνηση.

Αυτά τα δύο, έχουν γίνει επιστήμες. Το εμπορικό ή το πολιτικό marketing έχουν γίνει ακαδημαϊκές επιστήμες, οι οποίες δεν είναι απαραίτητα όργανα εξαπάτησης, αλλά είναι γνωστό και στους παροικούντας την Ιερουσαλήμ, ότι κύρια σχεδόν, εξυπηρετούν ανθρώπινα συμφέροντα, με όπλο το ψέμα ή

την παραπλάνηση, γιατί το ψέμα περιλαμβάνει στην πρακτική του και την απόκρυψη της αλήθειας ή την μισή αλήθεια.

Όλοι αποδέχονται ότι η διαφήμιση, και στο εμπόριο και στην πολιτική καμπάνια βουλιάζει στο ψέμα.

Η Ορθόδοξη επικοινωνία, έχει ως κανόνες τα :

1. Εγώ ειμί η οδός και η ΑΛΗΘΕΙΑ και η ζωή

2. Ο ακολουθών εμέ, εν τη σκοτία, ού μένει αλλά έξει το ΦΩΣ της ζωής

Δηλαδή, η Αλήθεια και το φώς της, είναι τα χαρακτηριστικά, της χριστιανικής ορθόδοξης επικοινωνίας.

Ο ποιμπός, είναι ο ίδιος ο Χριστός, ο οποίος στην παραβολή του καλού ποιμένου,³⁵ δίνει τα χαρακτηριστικά του άξιου ποιμένα.

Αμήν, αμήν, λέγω υμίν, ο μη εισερχόμενος δια της θύρας εις την αυλήν των προβάτων, αλλά αναβαίνων αλλαχόθεν, εκείνος κλέπτης εστί και ληστής, ο δε εισερχόμενος διά της θύρας, ποιμήν εστί των προβάτων.

τούτω ο θυρωρός ανοίγει, και τα πρόβατα της φωνής αυτού ακούει, και τα ίδια πρόβατα καλεί, κατ' όνομα και εξάγει αυτά. και όταν τα ίδια πρόβατα εκβάλη, έμπροσθεν αυτών πορεύεται, και τα πρόβατα αυτώ ακολουθεί, ότι οίδασι την φωνήν αυτού αλλοτρίω δε ου μη ακολουθήσωσιν, αλλά φεύξονται απ' αυτού, ότι ουκ οίδασι των αλλοτρίων την φωνήν. 6 Ταύτην την παροιμίαν είπεν αυτοίς ο Ιησούς', εκείνοι δε ουκ έγνωσαν τίνα ην α ελάλει αυτοίς.

Είπεν ούν πάλιν αυτοίς ο Ιησούς Αμήν αμήν λέγω υμίν, ότι εγώ ειμί η θύρα των προβάτων. 8 πάντες όσοι ήλθον προ εμού, κλέπται εισί και λησταί αλλ' ουκ ήκουσαν αυτών τα πρόβατα. 9 εγώ ειμί η θύρα δι εμού εάν τις εισέλθη, σωθήσεται, και εισελεύσεται και εξελεύσεται, και νομήν ευρήσει.

35 ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ , 10:15.

και σε άλλο σημείο επίσης, μιλά, ότι τα πρόβατα του, τα καλεί με το όνομα τους και εάν και ένα μόνο πρόβατο, χάσει τον δρόμο του, Εκείνος, θα πάει να ψάξει να το βρεί και ακόμη, ότι ο καλός ποιμένας, διακινδυνεύει την ζωή του, για τα πρόβατα του.

Στην ορθόδοξη επικοινωνιακή θεολογία, ο πομπός και το μήνυμα ταυτίζονται, γιατί μέσω της Ακτίστου Θείας Οικονομίας ο Λόγος σὰρξ εγένετο:³⁶

«Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο», τέλος, σημαίνει: ὁ Λόγος ἔγινεν ἄνθρωπος, πλήρης ἄνθρωπος, θεάνθρωπος. Ἐν τούτοις, ὁ Θεὸς ³⁷ παραμένει εἰς τὰ ὅριά Του καὶ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὰ ἰδικά του, ἂν καὶ εἶναι ἡνωμένοι στενώτατα, ἀδιαιρέτως καὶ ἀχωρίστως. Μόνον πὼς ὁ ἄνθρωπος οἰκειοποιεῖται ὅλας τὰς ἀπορρήτους τελειότητας τοῦ Θεοῦ καὶ ἀποκτᾷ τὴν θείαν αἰωνιότητα καὶ τὴν θείαν δόξαν, γίνεται «ὀμόθεος», κατὰ τὴν ἔκφρασιν τῶν Ἁγίων Πατέρων. Ὁ Θεὸς Λόγος ἔγινεν ἄνθρωπος διὰ νὰ ἐπαναφέρῃ τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸ ἀρχέτυπόν του, πρὸς τὸν Δημιουργόν του, διότι ὁ ἄνθρωπος ἐδημιουργήθη εἰς τὴν ἀρχὴν διὰ τοῦ Θεοῦ Λόγου ἔχων τὸν χαρακτήρα τοῦ Θεοῦ Λόγου

36 (Γεν. 1, 26-27. Ἰωάν. 1, 9. Κολ. 3, 10).

37 Αγίου Ιουστίνου Πόποβιτς, *Ἀνθρωπος και θεάνθρωπος*, σ.35-42.

Αυτή είναι η ορθόδοξη επικοινωνιακή θεολογία, αυτοί είναι οι άξονες της, οι οποίοι δεν έχουν κανένα υλικό χαρακτήρα, καμία ωφελμιστική διάσταση και καμία ιδιοτέλεια.

Βάσει των ανωτέρων, παρατηρούμε και τις θεμελιώδεις διαφορές της επικοινωνιακής πράξης, της επικοινωνιακής πολιτικής των πραγμάτων του κόσμου τούτου, του πεπτωκότος και αλλοτριωμένου και της Αποκεκαλυμμένης Ορθόδοξης επικοινωνιακής θεολογίας³⁸

Μαζική επικοινωνία	Ορθόδοξη επικοινωνία
Οικονομικά κίνητρα	Κανένα οικονομικό κίνητρο
Ιδιοτελείς επιδιώξεις	Δωρεάν λάβετε, δωρεάν δώτε
Κριτήρια εμπορικής φύσης	Η μόνη επιδίωξη, είναι η μετοχή των ανθρώπων, στην ζώσα Αγιοπνευματική ζωή
Αδιαφορία για τον δέκτη	Κριτήρια ανιδιοτελούς αγάπης
	Μανιακός έρωτας προς τον δέκτη « η τρελλή αγάπη του Θεού» Paul Evdokimov

Η άχραντος ενσαρκωμένη αγάπη, αποδέχεται τους ανθρώπους, όπως είναι χωρίς προϋποθέσεις και χωρίς διαχωρισμούς. «*“Όσοι γάρ εις Χριστόν έβαπτίσθητε, Χριστόν ένεδύσασθε. ούκ ένι Ιουδαίος ούδè Έλλην, ούκ ένι δοϋλος ούδè έλεύθερος, ούκ ένι άρσεν και θήλυ· πάντες γάρ ύμεϊς εις έστε έν Χριστώ Ίησοϋ” (Γαλ. 3, 27-28)*»

«Η ηθική και θρησκευτική κρίση, για τις επιλογές και τις πράξεις του καθενός, δεν μπορεί παρά να βασίζεται στην αξία, της πνευματικής μας

³⁸ Β.Γαϊτάνης, « *Homo mediator και homoTheologicus* », σ. 63.

παράδοσης : Δεν συμφωνώ με την αμαρτία, όμως αγαπώ και αποδέχομαι τον αμαρτάνοντα

Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ

Ο Charlie Chaplin, γεννήθηκε σε ένα φτωχό μέρος του Λονδίνου, το 1889, από γονείς ηθοποιούς και κληρονόμησε από την μητέρα του, η οποία ήταν και χορεύτρια, με ταλέντου μίμου, τα ταλέντα της. Από μικρή ηλικία και συγκεκριμένα από τα οκτώ του έτη, ίσως και για βιοπορισμό, έπαιξε κάποιους ρόλους και στα είκοσι του χρόνια, μπήκε σε θίασο παντομίμας. Έτσι του δόθηκε η ευκαιρία, να μάθει χορό, ακροβατικά και ότι χρειάζεται, ένας μίμος και ηθοποιός στον θίασο.

Εξάσκησε την τέχνη του, σε περιοδείες και έφτασε και η στιγμή του κινηματογραφικού του ντεμπούτου, παρόλο, που αντιμετώπισε δυσκολίες με τους παραγωγούς, λόγω των συνεχών αυτοσχεδιασμών του.

Με τον παραγωγό Mark Senet, του δόθηκε η ευκαιρία, να δημιουργήσει, τον χαρακτήρα του **Sarlot**, ο οποίος χαρακτήρας τον έκανε διάσημο, για το υπόλοιπο της ζωής του.

Οι ρόλοι του θυμίζουν, *comedia dell arte* και έχουν επίσης κωμικά στοιχεία, από πλανόδιους θιάσους της εποχής, στους οποίους κυριαρχούσε, η σάτιρα και το κωμικό στοιχείο.

Το κυρίαρχο και χαρακτηριστικό στοιχείο στις κωμωδίες, που δημιούργησε ο μεγάλος αυτός ηθοποιός, είναι η ισορροπημένη μίξη του δραματικού και του κωμικού στοιχείου.

Το δραματικό στοιχείο είναι προϊόν της φιλοσοφημένης στάσης του δημιουργού Charlie Chaplin, απέναντι στην ζωή.

Ο **Sarlot**, εμφανίζεται, να έχει χαρακτήρα ανθρώπινο και το γέλιο είναι το όπλο του, απευθυνόμενο σε κάθε ηλικία, κοινωνική τάξη και μορφωτικό επίπεδο, πράγμα τόσο δύσκολο, για την τέχνη του θεάματος.

Ο **Sarlot**, είναι ο τέλειος κινηματογραφικά κλόουν, λόγω της ιδιαίτερης του εμφάνισης, και μπορεί να καθιερώσει στην οθόνη τον χαρακτήρα του περιπλανώμενου μικρόσωμου αλήτη, εύκολου στόχου, της κακίας των ανθρώπων, που είτε διακατέχονται από αλαζονεία είτε έχουν την υπεροψία, της αστυνομικής εξουσίας.

Μια αντίφαση που έχει ο **Sarlot**, είναι η παράδοξη συνύπαρξη στο πρόσωπο του, της ευθραυστότητας και της σκληροτράχηλης γενναιότητας, εκφρασμένης με πείσμα, σκληράδα, γενναιότητα καλοκαρδία, αξιοπρέπεια αλλά και ευσυγκινησία και απέραντη τρυφερότητα.

Πολύ εύκολα, τον βλέπουμε, να γίνεται γενναίος και πανούργος μαχητής και να συμπεριφέρεται προς τις γυναίκες, τρυφερά, ιπποτικά, προσπαθώντας να τις κατακτήσει.

Το περίεργο είναι, ότι είναι τόσο μεγαλόψυχος, ώστε παρόλο που θέλει ο ίδιος να κατακτήσει μια γυναίκα, όταν αντιληφθεί, ότι είναι ερωτευμένη με κάποιον άλλο, δεν διστάζει να την βοηθήσει να τον κερδίσει.

Έτσι, αποδεικνύει ότι ο αληθινός έρωτας, δεν είναι μια εγωπαθής και εγωκεντρική κίνηση, αλλά ένα ολοκληρωτικό δόσιμο του εαυτού μας, στο έτερο πρόσωπο

Επίσης ο Sarlot, δείχνει ξεχωριστό ενδιαφέρον για τα ζώα και για τα μικρά παιδιά.

Στα έργα του ο Charlie Chaplin, ο **Sarlot**, μιμείται ίδιους ρόλους, βρισκόμενος κοντά στους απόκληρους και τους κατατρεγμένους σαλούς της κοινωνίας. Είναι ένας από τους παλιάτσους³⁹ και βρίσκεται, μαζί με τους αθώους, αυτού του άδικου γενικά κόσμου.

Η καταγραφή του **Sarlot**, είναι κωμική, παρόλο που το παίξιμο του αθώου παλιάτσου **Sarlot**, αγγίζει τα όρια του τραγικού, για τα οποία

39 Σαν παλιάτσος ο ίδιος στα πρώτα του βήματα έχει κληρονομικά από αυτούς στοιχεία

μίλησε ο ίδιος κάποια στιγμή, λέγοντας: πιστεύω ότι η αρχαία τραγωδία με τα κωμικά ευρήματα, είναι ίδια με την δική μου τέχνη ή μάλλον το ίδιο καλή, γιατί και οι δύο τέχνες, παίζουν με την δημιουργία συγκινήσεων στους θεατές, αλλά και η κάθε μια χρησιμοποιεί, την δικιά της λογική και ευρηματικότητα, με στόχο την κορύφωση, απευθυνόμενες, στα συγκινησιακά αισθητήρια των θεατών.

Ο θεατής ή θα ανατριχιάσει ή θα καταλάβει τον σαρκασμό του **Sarlot** άσχετα από τα κωμικά σατιρικά στοιχεία.

ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ SARLOT

Ο χαρακτήρας του **Sarlot**, τον οποίο δημιούργησε ο Charlie Chaplin είναι όντως ένα κινηματογραφικό και όχι μόνον κινηματογραφικό φαινόμενο, γιατί δεκάδες χρόνια έχουν περάσει και οι δημιουργίες του δεν παύουν να είναι αξιομνημόνευτα μνημεία του ανθρώπινου πολιτισμού, τα οποία συγκινούν και προβληματίζουν.

Με την δημιουργία του χαρακτήρα του **Sarlot**, ο Charlie Chaplin απέδειξε, ότι είναι ένας μεγάλος ανατόμος της ανθρώπινης ψυχής και όχι μόνον της ψυχής, αλλά και της κοινωνικής συμπεριφοράς, των ανθρώπων και του κοινωνικού status.

Τα κωμικά ευρήματα, προκαλούν μεν το γέλιο στον θεατή, αλλά δεν παύουν να αποτελούν μια οργανωμένη φιλοσοφική, ψυχολογική και κοινωνιολογική κριτική, παρουσίαση των όσων συμβαίνουν, στην κοινωνία και τους ανθρώπους.

Ο συνδυασμός αυτός των κωμικών ευρημάτων και της βαθιάς τομής του ανθρώπινου ψυχισμού, είναι ίσως το στοιχείο, το οποίο καθιστά τον

Charlie Chaplin, παγκόσμιο φαινόμενο του κινηματογράφου και του πολιτισμού εν γένει.

ΦΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ CHARLIE CHAPLIN

Αυτές οι φράσεις αποδεικνύουν το μεγαλείο του Charlie Chaplin

ΕΙΧΕ ΠΕΙ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ :

- 1) Το μόνο που χρειάζομαι για να κάνω κωμωδία είναι ένα πάρκο, ένας μπάτσος και μία όμορφη κοπέλα.
- 2) Πάντα μ' αρέσει να περπατώ στη βροχή, έτσι κανένας δεν μπορεί να με δει που κλαίω.
- 3) Η ζωή είναι τραγωδία σε κοντινό πλάνο, αλλά κωμωδία σε μακρινό πλάνο.
- 4) Η απλότητα δεν είναι απλό πράγμα.
- 5) Υπάρχει κάτι που είναι εξίσου αναπόφευκτο με τον θάνατο. Και αυτό είναι η ζωή.
- 6) Περισσότερο από εξυπνάδα, χρειαζόμαστε καλοσύνη και ευγένεια.
- 7) Ο καθρέφτης είναι ο καλύτερός μου φίλος, γιατί όταν κλαίω, δεν γελάει ποτέ.
- 8) Δεν θα βρεις ποτέ ένα ουράνιο τόξο αν κοιτάς κάτω.
- 9) Χρειάζεσαι Δύναμη μόνο όταν θέλεις να βλάψεις. Αλλιώς, η Αγάπη είναι αρκετή για να τα κάνεις όλα.
- 10) Έχω πολλά βάσανα στη ζωή μου. Αλλά τα χείλη μου δεν το ξέρουν αυτό. Εξακολουθούν να χαμογελάνε.

ΟΙ ΤΑΙΝΙΕΣ ΤΟΥ SARLOT (CHARLIE CHAPLIN)

Στην πρώτη περίοδο του **Sarlot**, τον εμφανίζει σαν ένα είδους πιερότου, που βάζει τους ήρωες του, σε φασαρίες, αλλά τους γλυτώνει τελικά, γιατί θέλει το κοινό του, να υποφέρει, πιστεύοντας, ότι έτσι είναι η σωστή αντιμετώπιση του κοινού του.

Έργα αυτής της περιόδου είναι :

- Ο **Sarlot**, στο Music Hall
- Δεσποινίς **Sarlot**
- Ο **Sarlot**, πυγμάχος

Στην επόμενη περίοδο ξεφεύγει από τον τύπο του κλόουν και κινείται προς την υποκριτική αλλά και την έντονη πλοκή των ηρώων του

- Ο **Sarlot** ξενύχτης
- Ο **Sarlot**, τοκογλύφος

Σε αυτά, παρατηρείται η κοινωνική διάσταση των έργων και θα δούμε επίσης, μια καταπληκτική ισορροπία, ανάμεσα στο γέλιο και την μελαγχολία. Εδώ αρχίζει να επεξεργάζεται και κάποιες άλλες έννοιες, όπως η αντίθεση της σκληρότητας και της ευγένειας, παράγοντας έτσι, ένα **αριστούργημα**

- **ΤΟ Χαμίνι 1921**

Η βάση του έργου αυτού, είναι κάπως αυτοβιογραφική

- **Μια γυναίκα από το Παρίσι 1923**

(Ταινία μεγάλου μήκους, με ψυχολογική μελέτη των χαρακτήρων του

- **Ο Χρυσοθήρας του 1924**

Δείχνει τις δημιουργικές του ικανότητες, έχει χαρακτηριστεί, ως ένα υπέροχο έργο τέχνης, ανυπέρβλητης αξίας, το οποίο παρουσιάζει την οδύσσεια ενός ανθρωπάκου, σε έργα επιβίωσης και κατάκτησης μιάς αγάπης, στο πρόσωπο μιας γυναίκας. Στο έργο του αυτό, η τέχνη της παντομίμας του, φθάνει σε ανυπέρβλητα ύψη.

- Στα 1928 παρουσιάζει το έργο του, **το «Τσίρκο»**

Η επιβίωση σε ένα ζοφερό οικονομικό κλίμα, και εκεί ο ήρωας είναι ο αλητάκος, **Sarlot**.

Στην ταινία αυτή παρουσιάζεται η απόλυτη μοναξιά ενός ανθρώπου σε κόσμο εχθρικό, που γεμίζει την σκηνή και μπορεί να θεωρηθεί και σαν μια αυτοβιογραφική ταινία.

Η επόμενη ταινία είναι και αυτή που μας ενδιαφέρει

- **ΤΑ ΦΩΤΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ**, 1931 η οποία είναι μια ταινία με ΗΧΟ, αλλά ΟΧΙ ΟΜΙΛΟΥΣΑ.

Ουμανιστική, γιατί καταπιάνεται, με ανθρωπιστικά θέματα.

Έχει χαρακτηριστεί κορυφαία τραγική ταινία, από κάποιους κριτικούς

Το 1936, βγάζει ένα άλλο αριστούργημα, τους «μοντέρνους καιρούς» με έμπνευση, από το οικονομικό κράχ, στην Αμερική του 1931 και τα τραγικά επακόλουθα του, πράγμα που αποδεικνύει, ότι ο Charlie Chaplin, βίωνε την τραγικότητα της οικουμένης, στις πιο δύσκολες στιγμές της

Στην ταινία αυτή, παρουσιάζεται το τέλος του αλητάκου, σαν ένα τιμητικό φινάλε, στον πιο δημοφιλή και πολυαγαπημένο χαρακτήρα που δημιούργησε ο μεγάλος Charlie Chaplin⁴⁰

40 Jeffrey Vance “Chaplin genius of cinema” 2003

Ο Charlie Chaplin χρησιμοποιώντας τον **Sarlot**, αποτυπώνει με μοναδικό τρόπο:

1. ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ του American dream
2. Την μεγάλη κοινωνική ανισότητα.

Το αλλόκοτο και αντιφατικό ντύσιμο του ήρωα του, του **Sarlot**, δείχνει μια εκλεκτική συγγένεια, με την εποχή, της άναρχης εξάπλωσης του Αμερικάνικου καπιταλισμού και αυτό ιδού, πώς το επιτυγχάνει:

Στο σώμα ο Sarlot είναι ντυμένος καπιταλιστικά πλουτοκράτης και στα πόδια, είναι ένας εξαθλιωμένος αλήτης, που δεν έχει, πού την κεφαλήν κλίνει.

Στα σενάρια του, έχει υποστηριχθεί, ότι έχει υποστεί κάποια επιρροή, από τα έργα του Ντίκενς.

Πολιτικά. τον έχουν προβάλλει, ως κοινωνικό επαναστάτη, πράγμα που ο ίδιος δεν αποδέχτηκε ποτέ, γιατί έλεγε, ότι ανήκει στην ανθρωπότητα και μόνον εκεί, γιατί και αυτός είναι άνθρωπος, παρόλο που αναγκαστικά και ίσως ακούσια, στηλιτεύει, την εκμετάλλευση των ανθρώπων.

Ο **Sarlot**, ήταν ένας μοναχικός ήρωας, που τα έβαζε μόνος του, με όλο το σύστημα και νικούσε.

Ο Tarkofski,⁴¹ είχε δηλώσει κάποτε για τον Charlie Chaplin, τα εξής «Αν υπάρχει ένας άνθρωπος, που έχει καταγραφεί στην ιστορία του κινηματογράφου, αυτός είναι ο Charlie Chaplin».

41 Charlie's Rude Awakening: The Problem with Class Consciousness in Chaplin's *City Lights*

Για τα κοσμικά κριτήρια, η ταινία «Τα φώτα της πόλης» αναπτύσσεται σε τρεις άξονες:

Τον έρωτα.

Τις Ταξικές διαφορές σε μία κοινωνία.

Ο ίδιος ο κινηματογράφος και οι καταγραφές του.

Στην ταινία αυτή ο αλητάκος, έχει μία ανθρώπινη διάσταση, γιατί τον εξαπατούν, τον στενοχωρούν, αλλά και ερωτεύεται, σαν μια καθημερινή προσωπικότητα.

Ο αλητάκος, ζει καθημερινά με έναν δικό του ξεχωριστό τρόπο, όχι όπως οι άλλοι, αλλά μόλις ερωτευθεί, η ζωή του παίρνει ένα άλλο νόημα, όπως συμβαίνει με τους περισσότερους ανθρώπους. Η αλλαγή την οποίαν βιώνει, είναι ότι αποκτά έναν σκοπό, το ενδιαφέρον του για το πρόσωπο, το οποίο αγαπά και θέλει να το βοηθήσει. Η ύπαρξη του προσώπου, το οποίο αγαπά, δίνει μια άλλη κατεύθυνση στην ζωή του και για να βοηθήσει το άλλο πλάσμα, κάνει πράγματα τα οποία δεν έκανε πριν. Ο σκοπός της ζωής του, είναι η ευτυχία της κοπέλας που αγαπά.

Εκείνο το στοιχείο που εντυπωσιάζει είναι, ότι ο αλητάκος ο οποίος ζει στο περιθώριο της κοινωνίας, και τώρα αγαπώντας, αλλάζει δραματικά, τώρα έχει έναν σκοπό στην ζωή του και είναι χαρούμενος και ενώ το πλήθος που τον περιτριγυρίζει, φαίνεται να κινείται άσκοπα και φαίνονται οι άνθρωποι, να είναι στην αντίθετη κατάσταση, μάλλον δυστυχείς, ... άρα το αυτονόητο συμπέρασμα, βγαίνει στο μυαλό του θεατή άκοπα ... Η ευτυχία και η χαρά, δεν προκύπτουν από τα υλικά αγαθά, αλλά ακριβώς από το να υπάρχει ένας σκοπός στην ζωή μας, που μόνο η ΑΓΑΠΗ τον προσφέρει. Το ίδιο ακριβώς, δείχνει και με τις εικόνες, του πάμπλουτου εκατομμυριούχου και την συμπεριφορά του.

Στην ταινία αυτή ο Charlie Chaplin, **εκφράζεται δραματικά**, χωρίς να αρθρώνει λέξη κανένας ήρωας του, ίσως και για αυτό, η ταινία αυτή να είναι το αποκορύφωμα, του βωβού κινηματογράφου.

Ένα άλλο σημαντικότατο, **σημαινόμενο**, της ταινίας, είναι ότι οι άνθρωποι, ενώ κινούνται διασταυρωνόμενοι ο ένας με τον άλλον, βιώνουν την απόλυτη μοναξιά.

Το έργο τα φώτα της πόλης, μπορεί να χαρακτηριστεί ως :

- **Μια ιστορία σε μία πόλη.**
- **Ένα κοινωνικό Σχόλιο.**
- **Μια εκπληκτική ιστορία αγάπης.**
- **Μια μελέτη της τέχνης του κινηματογράφου.**
- **Ένα προσωπικό βίωμα.**
- **Μια προσωπική ιστορία.**
- **Μια θεολογική πραγματεία**

Και ότι ακόμη η προσωπική ευαισθησία του κάθε θεατή, επιτρέπει και είναι και ζητούμενο.

Θεολογικά «Ο τύπος του Tramp, του φτωχού, περιπλανώμενου ζητιάνου, έχει εδραιωθεί, **ως θεολογική περιπλάνηση** μαρτυρίου και ανάστασης»⁴²

Για την θεολογία το έργο αυτό, αποτελεί μια και μοναδική προοπτική η οποία, δεν στοχεύει στην μαρξιστική κατάργηση των τάξεων, αλλά μέσω της αγάπης, στην **μεταμόρφωση** του υπάρχοντος κόσμου, εδώ και τώρα. Η αγάπη, μεταμορφώνει τον πλούσιο, σε υπηρέτη του αλητάκου.

«Ο Charlin φέρνει τον άνθρωπο, στο έσχατο της κοινωνικής εξαθλίωσης, στο έσχατο της οποιασδήποτε αλλοτρίωσής του και όμως από εκεί του προσφέρει την ανάσταση»⁴³

42 Β.Γαϊτάνης , « Σημειώσεις Κινηματογράφος και Ορθόδοξη Θεολογία» , σελίδα 8

43 Στο ίδιο , σελίδα 12.

Ο Sarlot, σαν αλητάκος για την θεολογία, είναι πρώτα ΕΝΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ, φτωχός και κατατρεγμένος αλλά είναι όντως ελεύθερος, δεν έχει καμία δέσμευση, δεν έχει γύρω του ανοικτούς ορίζοντες, όλοι τον περιφρονούν και τον κυνηγούν, αλλά είναι ελεύθερος εντελώς και από τον εαυτό του κυρίως.

Το περιβάλλον του, κάθε άλλο παρά φιλικό του είναι, αλλά αυτός δεν επηρεάζεται καθόλου, είναι ΑΠΑΘΗΣ θεολογικά, αυτό λέγεται **ΕΝΘΕΟΣ** και μπορεί να σατιρίζει, τα επιφανειακά πλούτη και μεγαλεία των πλουσίων.

«Σε όλα του τα φιλμ, υπάρχει κάποια προτροπή, προς όσους αισθάνονται το ίδιο ελεύθεροι, όπως αυτός, να μην αφήσουν την ελευθερία να εξατμισθεί, υποκύπτοντας σε κοινωνικές συμβατικότητες. Το μήνυμα των ταινιών του Charlin, είναι η **διαφύλαξη της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και της ελευθερίας του ατόμου, απέναντι στις πιέσεις και τις ανισότητες** της κοινωνικής οργάνωσης, που διακρίνει τους ανθρώπους σε πλούσιους και σε φτωχούς, συνεπώς σε ισχυρούς και σε αδύνατους, σε εκμεταλλευτές και σε αντικείμενα εκμεταλλεύσεως»⁴⁴

Μπορούμε να θεωρήσουμε άνετα τον Sarlot **σαν δάσκαλο της ελευθερίας της πραγματικής φιλοσοφίας, η οποία αξιολογεί τα ανθρώπινα πράγματα σωστά και αληθινά.**

Ο Charlie Charlin, απαντά έμμεσα, σε ένα επίκαιρο ανθρώπινο ερώτημα, διατυπωμένο ή μη, το πώς κατορθώνεται η αγάπη. Και η απάντηση είναι, ότι «μέσα από την ρήξη κάθε κάλπικης μεταφυσικής και κοσμικού ανθρωπισμού, κατορθώνεται, μόνο ως απόλυτη σάρκωση του πνεύματος, της παιδικής αγιότητας, μέσα στην ξεπεσμένη πραγματικότητα.»⁴⁵

Η Θεολογία βλέπει στην τυφλότητα της κοπέλας, τον συμβολισμό της **Αγιοπνευματικής καθαρότητας, η οποία μπορεί να διακρίνει την**

44 Στο ίδιο , σελίδα13.

45 Στο ίδιο .

ενσαρκωμένη αγάπη, σε έναν εξωτερικά ρακένδυτο άνθρωπο, να δει μέσα από τα κοινωνικά εμπόδια, που στήνει η πεπτωκυία ανθρώπινη φύση και αδυνατώντας να δει, τότε ΒΛΕΠΕΙ καθαρότητα, από τους άλλους γύρω της, που είναι βλέποντες, ΤΥΦΛΟΙ όμως, πνευματικά. Η κοπέλα, δεν βλέπει την εξωτερική εικόνα του τυφλού κόσμου, αλλά την πνευματική ομορφιά, που μεταμορφώνει τα πάντα, θεάται ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΚΑΙ ΑΥΤΟ είναι το ζητούμενο. Άλλωστε έχουμε το βιβλικό, ανάλογο στην περίπτωση του τυφλού, που ανάβλεψε με το θαύμα του Χριστού και την τυφλότητα των γραμματέων και φαρισαίων.

«Στην ψυχή της θεωρεί τον φτωχό αλήτη «όντως» ως πλούσιο, γιατί στην καρδιά της, είναι όντως, ο πρίγκιπας του Θεού»⁴⁶

Ο Charlie Chaplin, δανείζεται από τους αρχαίους Τραγωδούς, την λύση του από μηχανής Θεού, για να λύσει το πρόβλημα της εξεύρεσης χρημάτων, για την θεραπεία της αγαπημένης του κοπέλας. Σώζοντας τον πλούσιο, μπορεί να θεραπεύσει την αγαπημένη του.

Αυτό είναι το « θαύμα της αγάπης» και το οποίο κάνει και ένα άλλο θαύμα, δηλαδή την εξίσωση των τάξεων πλουσίου και πτωχού, μέσα από την **αυτοθυσιαστική φιλία στην έσχατη «μεταφυσική της μορφή»**⁴⁷

Μια άλλη συμβολική κίνηση, αναδύεται από την σωτηριώδη κίνηση του Sarlot, να σώσει τον εκατομμυριούχο:

«Η τυφλότητα της κοπέλας, λειτουργεί εδώ, σε νέα μορφή, όπως το μεθύσι του πλούσιου. Μόνο όταν είναι μεθυσμένος και μόνο ως μεθυσμένος, ο πλούσιος μπορεί να αγαπήσει! Σαν άλλος Marmeladoff απ' το "Έγκλημα και Τιμωρία", μέσα στο μεθύσι του βλέπει τις μυστηριακές εκφάνσεις της ζωής. Τότε μόνο είναι ειλικρινής. Όταν είναι μεθυσμένος, αναγνωρίζει τον φίλο του, όταν δεν είναι μεθυσμένος, δεν τον αναγνωρίζει καθόλου! Το μεθύσι, αναδεικνύει την αλήθεια και γίνεται "συμβολικός

46 Στο ίδιο , σελίδα 14.

47 Στο ίδιο , σελίδα 14

τόπος". Η συμβατικότητα, αίρεται και ο πλούσιος μπορεί να αγαπήσει πραγματικά, επειδή ακριβώς, ως μεθυσμένος, δεν εμποδίζεται από κανόνες, ψεύτικες ηθικές και συμβάσεις. Η μυστηριακή έκκληση του περιπλανώμενου ζητιάνου προς τον Θεό, για την σωτηρία της κοπέλας, έχει γίνει και η ασυνείδητη έκφραση της προσφοράς του πλουσίου. **Το χρήμα έχει μεταπλαστεί σε λακέ της αγάπης»⁴⁸**

Μπορούμε, θεολογικά να δούμε, και άλλα στοιχεία συμβολικά η αλληγορικά, όπως τα παρακάτω :

- **Δεν συναντά καθόλου τυχαία ο Sarlot, τον πλούσιο, που επιζητεί την αυτοκτονία,**
- **Η πρόνοια του Θεού, φροντίζει για να σωθεί ο πλούσιος, μέσω του Tramp γιατί η αγαπώσα καρδιά του Tramp, ελκύει το θείο έλεος.**

Το εμπνευσμένο τέλος της ταινίας, θεολογικά, έχει τα ανάλογα στοιχεία της όρασης, με την αφή. Όπως ο Απόστολος Θωμάς, αναγνώρισε τον Κύριο και είπε: ο Κύριος μου και Θεός μου

«Η σάρκωση, η άρνηση του θεαματικά εικονικού, στην πλήρη της αποθέωση. Μόνο μέσω της σαρκωμένης αφής, η κοπέλα ξέρει ποια είναι η αγάπη της.»⁴⁹

Ο τελευταίος διάλογος είναι : "Τώρα πια μπορείς να δεις;"

"Ναι, τώρα μπορώ να δω!",

Σε έναν ύψιστο συμβολισμό του ποια είναι η τυφλότητα, πού οφείλεται; και πως αναιρείται; **ΚΑΙ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ ΟΤΙ: Αναιρείται με την ΘΕΟΠΟΙΟ ΑΓΑΠΗ**

⁴⁸ Στο ίδιο , σελίδα 15

⁴⁹ Στο ίδιο σελίδα 16

Ο κάθε λογής κριτικός μιας τέχνης, η οποία δεν φωτίζεται θεολογικά, βλέπει στον κινηματογράφο:

Την ανάδειξη του παράλογου της ζωής, ενώ η θεολογία, δείχνει το νόημα της Αγιοπνευματικής ζωής

Ο Sarlot είναι ένα ανθρωπάκι αδύνατο, αλλά και δυνατό, όταν το απαιτεί ο ρόλος και παράλληλα, η Θεολογία βλέπει την Θεοποιό Δύναμη σε κάθε πλάσμα που **μοιράζεται την Εν Θεώ αλήθεια και Ζωή.**

Ο Sarlot ζει μέσα στο όνειρο ή φαίνεται να ζει, αλλά η θεολογία βλέπει την πίστη στην αγάπη και την αλήθεια να κάνει θαύματα

Ο Sarlot περπατά άσκοπα μέσα στην πόλη, αλλά θεολογικά δεν είναι καθόλου άσκοπα, αλλά όντας ένθεος, η πόλη του προσφέρεται εν ελευθερία, που μόνο αποκλειστικά εκείνος έχει.

Η αμηχανία του Sarlot, θεολογικά, εμπεριέχει το νόημα της ελεύθερης ζωής.

Ενώ φαίνεται παγιδευμένος και αμήχανος, είναι τόσο πολυμήχανος και δυνατός.

Φαίνεται να είναι αυθόρμητος, αλλά είναι οντολογικά πλήρης, γιατί έχει ότι θέλει από την ένθεη φύση του.

Δεν φοβάται να δείξει τα τραύματα του, γιατί δεν ζει την κοσμική ανεπάρκεια.

Κυνηγά και λοιδορεί την αστική σοβαρότητα, σαν το άχρηστο ψέμα

Δεν χρειάζεται λόγια, γιατί και η Αγιοπνευματική εμπειρία είναι ανέκφραστη.

Όσοι δεν κατάλαβαν το βάθος της ταινίας, μας θυμίζουν τον λόγο του Χριστού, ίνα βλέποντες, μη βλέπουσι και ακούοντες, μη συνιώσι.

Η ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΤΑΙΝΙΑ «ΤΑ ΦΩΤΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ»

Παραθέτουμε από το διαδίκτυο, **αυτούσια τα πληροφοριακά στοιχεία** για την ταινία, ως μια καλή γενική εισαγωγή, για την δημιουργία της σημαντικής αυτής ταινίας, την οποίαν θα προσπαθήσουμε να σχολιάσουμε φιλοσοφικά και θεολογικά:

«Η ταινία του Charlie Chaplin, που έκανε τον Αϊνστάιν να δακρύσει⁵⁰. Ανάγκασε τη συμπρωταγωνίστριά του, να γυρίσουν μια σκηνή, 342 φορές και μετά την απέλυσε. (ΜΗΧΑΝΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ)

Οι κριτικοί, χαρακτήριζαν τον Charlie Chaplin, τελειομανή. Και αυτό, γιατί από τη στιγμή που απέκτησε το δικό του στούντιο, ήλεγχε κάθε στάδιο της παραγωγής. Ξόδευε πολύ χρόνο και χρήμα, μέχρι να δημιουργήσει κάτι, που τον ικανοποιούσε.

Απαιτούσε, από τους συνεργάτες του, την αρτιότητα και δεν σταματούσε, μέχρι να την πετύχει. Τα γυρίσματα της ταινίας “Τα φώτα της πόλης” άρχισαν τον Δεκέμβριο του 1928 και τελείωσαν τον Σεπτέμβριο του 1930, ενώ ήδη, είχε σπαταλήσει έναν χρόνο με την επεξεργασία του σεναρίου. Συνολικά, ασχολήθηκε τρία χρόνια με την ταινία. “Τα Φώτα της Πόλης” κυκλοφόρησαν ως ταινία, του βωβού κινηματογράφου, την περίοδο, που οι υπόλοιπες αμερικανικές ταινίες είχαν ήχο και ομιλίες.

Παρόλο που δέχτηκε πιέσεις, από τους συνεργάτες του, να συμπεριλάβει διαλόγους, εκείνος αρνήθηκε, γιατί πίστευε πως οι ταινίες με ομιλίες, ήταν μια μόδα που θα παρέλθει. Τους έδινε, το πολύ τρία χρόνια ζωής. Παράλληλα, δεν ήθελε να καταστρέψει τον χαρακτήρα του Charlie Chaplin ο οποίος για τουλάχιστον μια δεκαετία, είχε αγαπηθεί από τον κόσμο, χωρίς να τον έχει ακούσει κανείς. Οι ταινίες μέχρι τότε, συνοδεύονταν, από

50 <http://www.mixanitouxronou.gr/i-tainia-toy-tsarli-tsaplin-poy-ekane-ton-ainstain-na-dakrysei-anagkase-ti-symprotagonistria-toy-na-gyrisoyn-mia-skini-342-fores-kai-meta-tin-apelyse/>

ζωντανή ορχήστρα. Στα “Φώτα της πόλης” ο *Charlin*, αποφάσισε, να ηχογραφήσει δική του μουσική. Η ταινία, θεωρήθηκε αριστούργημα.

Αναδείχθηκε, ως μια από τις μεγαλύτερες καλλιτεχνικές και οικονομικές επιτυχίες του. Όπως φάνηκε, άξιζε τον κόπο και τον χρόνο.

Η σύγκρουση με την πρωταγωνίστρια.

Η ταινία, περιστρέφεται γύρω από το *Charlie Charlin*, ο οποίος γνωρίζει και ερωτεύεται μια τυφλή κοπέλα, που πουλάει λουλούδια. Δεκάδες κοπέλες, πέρασαν από οντισιόν, για τον ρόλο της συμπρωταγωνίστριας, αλλά καμία δεν τον ικανοποιούσε.

Μια μέρα, ενώ βρισκόταν στα γυρίσματα μιας ταινίας, στην παραλία *Santa Monica*, γνώρισε την *Virginia Tseril*. Η 20χρονη τότε ηθοποιός, τον πλησίασε και τον ρώτησε, αν θα της δινόταν κάποτε η ευκαιρία, να δουλέψει μαζί του. Ο *Charlie Charlin* που είχε απογοητευτεί από τις ηθοποιούς, που είχε δει μέχρι τότε, την κάλεσε σε οντισιόν. Ήταν η πρώτη, που κατάφερε να υποδυθεί πιο πειστικά την τυφλή και αυτό, γιατί η *Tseril*, είχε μυωπία.

Η συνεργασία τους όμως, αποδείχθηκε δύσκολη. Η πρώτη σκηνή που γυρίστηκε, ήταν εκείνη, που ο *Charlie Charlin* γνώρισε την τυφλή κοπέλα και αγόρασε, όλα τα λουλούδια της. Ο *Charlie Charlin* όμως, δεν ήταν καθόλου ικανοποιημένος με το αποτέλεσμα. Δεν ήξερε τι ακριβώς ήθελε και έτσι, δεν έδινε τις απαραίτητες οδηγίες στην *Tseril*. Αλλά επέμενε, μέχρι να το βρει. Η σκηνή γυρίστηκε συνολικά 342 φορές!

Παρόλο που σπατάλησαν πολλές εβδομάδες, για να την ολοκληρώσουν, την παράτησαν και την ξαναγύρισαν στα τέλη του 1929. Μετά από τόσες προσπάθειες, ο *Tsarlin*, άρχισε να έχει δεύτερες σκέψεις για την *Tseril*. Την θεωρούσε ερασιτέχνη. Κάποια στιγμή, η *Tseril*, ζήτησε από τον *Charlin* να πάει κομμωτήριο. Άργησε όμως, να επιστρέψει. Ο *Tsarlin*, έγινε έξαλλος και την απέλυσε. Σύντομα, την αντικατέστησε με την ηθοποιό *Georgia Hail*, τη συμπρωταγωνίστρια του, στην ταινία ο “Χρυσοθήρας”. Η *Hail* όμως,

αποδείχθηκε, ακατάλληλη, για τον ρόλο. Ο Charlie Chaplin είχε ήδη σπαταλήσει, πολλά χρήματα και χρόνο για να γυρίσει την ταινία από την αρχή. Έτσι, αποφάσισε να επαναπροσλάβει την Tseril. Εκείνη, του ζήτησε τον διπλάσιο μισθό για να γυρίσει. Ο Charlie Chaplin δέχτηκε. Σχεδόν 50 χρόνια μετά την κυκλοφορία της ταινίας, η Tseril, δήλωσε, πως ποτέ δεν συμπάθησε ο ένας τον άλλον. Ανέφερε επίσης, ότι δεν την είδε ποτέ ερωτικά “Ήμουν 20 ετών τότε. Του άρεσαν οι μικρότερες“. Στην αυτοβιογραφία του, ο Τσάπλιν, πήρε την ευθύνη για τις εντάσεις με την Tseril, κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων. Τις απέδωσε στο άγχος του. Εκτός όμως, από την Tseril, ο Charlie Chaplin είχε συγκρούσεις και με τους υπόλοιπους ηθοποιούς.

Ο Henry Kliv, υποδύονταν τον εκατομμυριούχο, που έσωσε ο Charlie Chaplin, όταν προσπάθησε να αυτοκτονήσει. Του ζητήθηκε να πέσει μέσα σε μια δεξαμενή, με κρύο νερό, αλλά ο Kliv, αρνήθηκε.

Σύμφωνα με δημοσιεύματα, ο ηθοποιός πρότεινε να περιμένουν να ζεσταθεί το νερό, από τον ήλιο, αλλά ο Charlie Chaplin εξοργίστηκε, τον απέλυσε και τον αντικατέστησε με τον Harry Miers. Η πιο αστεία σκηνή Η σκηνή, που μετέτρεψε το στούντιο, σε ένα μεγάλο πάρτι. Την άνοιξη του 1930, έγιναν τα γυρίσματα της σκηνής, όπου ο Tcarlin συμμετέχει σε έναν αγώνα μποξ. Αντίπαλός του, ήταν ο ηθοποιός Hank Man

Χρειάστηκαν συνολικά 100 κομπάρσοι, τέσσερις μέρες πρόβας και έξι μέρες γυρισμάτων. Ο Charlie Chaplin αρχικά, είχε ενδιασμούς για την παρουσία τόσων πολλών ανθρώπων, στο σκηνικό, γι' αυτό κάλεσε πολλούς φίλους το υ, να κάνουν τους κομπάρσους.

Ο Charlie Chaplin ήταν τόσο αστείος σε αυτή την σκηνή, που κάθε μέρα, όλο και περισσότεροι ζητούσαν να γίνουν κομπάρσοι. “Όλοι λάτρευαν το μποξ, στο Χόλιγουντ εκείνη την εποχή. Και ο Charlie Chaplin, ήταν τόσο αστείος μέσα στο ρινγκ. Το στούντιο, είχε μετατραπεί σε ένα μεγάλο πάρτι.

Το ευχαριστηθήκαμε τόσο εμείς, όσο και ο Charlie Chaplin” είχε αναφέρει η Virginia Tseril

Όταν δάκρυσε ο Αϊνστάιν

Η τελική σκηνή, που ο Charlie Chaplin, συναντά την κοπέλα που έχει βρει την όρασή της και εκείνη τον αναγνωρίζει και του προσφέρει ένα λουλούδι, θεωρήθηκε, μια από τις πιο δυνατές και συγκινητικές σκηνές της ταινίας. Γυρίστηκε σε έξι μέρες. Ήταν η μόνη φορά, που Charlie Chaplin είπε, πως ήταν ικανοποιημένος με την υποκριτική της Tseril. “Κατάλαβε επιτέλους τον ρόλο”, είχε πει.

Ο Αϊνστάιν στην πρεμιέρα της ταινίας.

Στην πρεμιέρα, που έγινε τον Ιανουάριο του 1931, παρευρέθηκε και ο Άλμπερτ Αϊνστάιν, μαζί με τη σύζυγό του Έλσα. Όταν τελείωσε η ταινία και άναψαν τα φώτα, ο Charlie Chaplin είδε, ότι ο Αϊνστάιν είχε δακρύσει. Στην αυτοβιογραφία του έγραψε: “Δεν ήξερα, ότι ο Αϊνστάιν, ήταν τόσο ευαίσθητος”. Ήταν μια, από τις πιο αγνές σκηνές, που έχω κάνει ποτέ”, είχε πει ο Charlie Chaplin

Η μεγάλη επιτυχία.

Ο Charlie Chaplin ξόδεψε περίπου ενάμιση εκατομμύριο δολάρια, για τα γυρίσματα της ταινίας, κυρίως, γιατί απασχόλησε τους ηθοποιούς και το συνεργείο, για σχεδόν 22 μήνες. Παρ’ όλα αυτά, τα έσοδα έφτασαν τα πέντε εκατομμύρια. Το εισιτήριο, κόστιζε το διπλάσιο από τα εισιτήρια των ταινιών, με ήχο και διαλόγους. Πίστευε, πως αυτό που θα προσέλκυε τον κόσμο, ήταν η υπόθεση και όχι η τεχνολογία της ταινίας.

Το 1991, η Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου, χαρακτήρισε την ταινία “Τα φώτα της πόλης” ως “πολιτιστικά, ιστορικά και αισθητικά σημαντική”. Οι

κριτικοί, τη χαρακτήρισαν, ως μια από τις καλύτερες ταινίες, όλων των εποχών.

Το 2007, το Αμερικανικό Ινστιτούτο Κινηματογράφου, την κατέταξε στην 11η θέση στη λίστα, με τις 100 καλύτερες αμερικανικές ταινίες. Το 2008, ψηφίστηκε η πιο ρομαντική κωμωδία, που έχει γυριστεί ποτέ.

Δεν ήταν άδικο η αγαπημένη ταινία του Τσάπλιν»

ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΗ

Επειδή, η κάθε κινηματογραφική παραγωγή, αναπαριστά την πραγματική ζωή, μέσα από το βλέμμα του σκηνοθέτη, και των συντελεστών της, σίγουρα υπάρχει η λεγόμενη πόλωση, το bias, η και αν το δούμε διαφορετικά, ένας στρατευμένος σκηνοθέτης δύσκολα μπορεί να αγνοήσει την ιδεολογία του, έτσι και στις ταινίες τις οποίες δημιούργησε ο Charlie Chaplin, φαίνεται η φιλοσοφία του για την ζωή, για την κοινωνία και η δίψα του για να εκφράσει το πώς βλέπει την κοινωνία και την ανθρώπινη αλήθεια.

ΚΟΣΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΣΑΡΛΥ ΤΣΑΠΛΙΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ & ΤΑ ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ

Η ανάδειξη του παράλογου της ζωής	Ο κόσμος είναι χωρίς νόημα, το νόημα το δίνει ο Χριστός
Το ανθρώπινο κράμα Δύναμης και Αδυναμίας	Η γαρ δύναμις μου, εν ασθενεία τελειούται Απ. Παύλος
Το όνειρο και η πραγματικότητα	Η πίστη φέρνει πάντοτε αποτέλεσμα
Ο αντίστοιχος Δον Κιχώτης, του εικοστού αιώνα	Και οι χριστιανοί εμφανίζονται, να είναι κάτι αντίστοιχο
Η φαινομενικά άσκοπη περιπλάνηση στα σοκάκια της	Φαινομενικά μόνον άσκοπη, αλλά πλήρως ένθεης πόλης
Η αιώνια αμηχανία και η αφέλεια σε εισαγωγικά, της κινηματογραφικής περσόνας, που δημιουργεί ο Τσάρλυ Τσάπλιν	Μόνον φαινομενικά και όχι ουσιαστικά, γιατί εμπεριέχει το νόημα εντός της
Η παγίδευση του ανάμεσα στην ονειροπόληση και την άτεγκτη και σκληρή πραγματικότητα της αστικής κατάστασης του κόσμου	Η σταθερή προσκόλληση στην Αγιοπνευματική εμπειρία, σε αντίθεση με την πεπτωκυία φύση
Η λαϊκή (φαινομενικά) αυθορμητικότητα	Η οντολογική υπερεπάρκεια, της κτιστής αλλά ζωογονημένης φύσης
Η άφοβη παράθεση των πληγών	Η χριστοκεντρική εμμονή στο μαρτύριο, χωρίς προκαλήψεις, της κοσμικής ουσιαστικά ανεπάρκειας
Το αδιάκοπο και συνεχές κυνήγι της επισημότητας, των αστών και της φαινομενικής σοβαρότητας των	Η οντολογική απλότητα, απέναντι στον κοινωνικό φαρισαισμό και αντίστοιχη, φαρισαϊκή κουλτούρα της κάθε εποχής όντως
Η ενασχόληση του, με τα καυτά σημερινά κοινωνικά προβλήματα	Το Πνεύμα πνέει σε κτιστά όντα και όχι σε απολιθώματα
Η χρήση καθημερινών σκηνών, του αστικού δρόμου	Η ζωογόνος Αγιοπνευματική εμπειρία, στην ζωοποίηση της καθημερινότητας.
Τα λιτά εκφραστικά μέσα	Οι παραβολές του Ιησού Χριστού, υπόδειγμα απλότητας αιώνια
Έντονη καταδίκη της υποκρισίας των αστών και της αδικίας μέσα στην κοινωνία	Αντίστοιχα, τα ουαί του Κυρίου, στην φαρισαϊκή κοινωνία της εποχής
Μια πρωτοφανής ένωση του χονδροειδούς στοιχείου και της τρυφεράδας	Η Αγιοπνευματική φωνή της Λεπτής Αύρας και της Δρόσου του Πνεύματος
Η Παράθεση σε διάζευξη ή σύζευξη, του κωμικά αδέξιου, με έναν Λυρισμό απίθανο, όμως	Υπάρχουν στην ζωή της Εκκλησίας αντίστοιχες ομοιότητες, όπως του Ζακχαίου και πολλών παραβολών
Η Βουβή ταινία δυνατό στοιχείο του κωμικού	Η Αγιοπνευματική εμπειρία είναι ανέκφραστη και καταληπτή, σε όσους έχει δοθεί το χάρισμα, λόγω της πνευματικής των κατάστασης
Ποιοι από όσους είδαν την ταινία άραγε κατάλαβαν;	Ίνα βλέποντες μη βλέπωσι και ακούοντες με συνιώσι, οι μη έχοντες ανοικτοί την καρδιά των, δεν ακούν αλλά και να ακούσουν, δεν νοιώθουν την δρόσο του Πνεύματος

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Γίνεται αντιληπτό μέσα από όσα έχουν αναφερθεί, ότι ο σημερινός άνθρωπος, το υποκείμενο της έρευνας μας, πρέπει και οφείλει να αναπτύξει δεξιότητες επικοινωνιακής άμυνας, απέναντι στον ορυμαγδό της επικοινωνιακής πληροφόρησης, την οποίαν αέναα δέχεται.

Το ζητούμενο, είναι ο τρόπος ανάπτυξης των δεξιοτήτων αυτών ή το πλαίσιο ανάπτυξης των.

Η απάντηση έχει δοθεί και συνίσταται στις προτάσεις, τις οποίες, η ορθόδοξη επικοινωνιακή θεολογία προτείνει.

Η πρόταση είναι, ότι ο κάθε άνθρωπος θεάται τον συν-άνθρωπο του, σαν έναν διαρκή εταίρο στην Αγιοπνευματική εμπειρία, την οποίαν μόνο η Εκκλησία ως ταμιούχος της Ακτίστου Θείας Χάριτος, μπορεί να μας κάνει κοινωνούς-μετόχους. Η μετοχή αυτή όμως, δεν είναι μονοσήμαντη ή αυτόματη, αλλά είναι καθαρά βιωματική και προσωπικά βιωματική, σε κοινωνία με το όλο πλήρωμα της εκκλησίας. Το βίωμα αυτό, προσδίδει στην ανθρώπινη κοινωνία, μία ενιαία καθολική διάσταση.

Όπως είδαμε μέχρι τώρα, η τέχνη της καταγραφής της κινούμενης εικόνας, δηλαδή ο κινηματογράφος, χρησιμοποιεί την τέχνη της αναπαράστασης, με μοναδικό τρόπο ή καλύτερα με πολλούς τρόπους και τεχνικές.

Η αναπαράσταση έχει μία μοναδική λειτουργία, μεταψυχολογική, γιατί καλύπτει όλο το φάσμα της λειτουργίας του ψυχικού μηχανισμού.

Ο Sigmund Freud μας είπε ότι το νόημα της λέξης αναπαράσταση (*vorstellung*) έχει δύο έννοιες.

Η πρώτη έννοια, είναι του να κάνω κάποιον παρόντα-ευαίσθητο και η έννοια του εκθέτω-δείχνω.

Η δεύτερη έννοια, είναι η παρουσίαση μιας έννοιας ή πράγματος ευαισθητοποιώντας αλλά με την απουσία της έννοιας ή του πράγματος.

Η διαδικασία αυτή, ενεργοποιείται μέσω ενός άλλου παρόμοιου πράγματος η μέσω ΕΙΚΟΝΑΣ.

Εδώ έχουμε την παρουσία υποκατάστατου αντικειμένου, το οποίο με την εικόνα του, δημιουργεί διεργασίες στον ψυχικό κόσμο του θεατή, οι οποίες είναι είτε λογικές είτε συναισθηματικές.

Στην συνέχεια θα κάνουμε τα θεολογικά μας σχόλια-συμπεράσματα :

Διαβάζουμε στον Αισχύλο και στην Καινή Διαθήκη το ίδιο κείμενο που παραθέτουμε παρακάτω:

«ίνα βλέποντες μη βλέπωσι και ακούοντες μη συνιώσιν...»

Ο Προμηθέας (Προμηθέας Δεσμώτης) έλεγε κατά το Αισχύλο τα παρακάτω για τους θνητούς:

... εκείνοι βλέποντας δεν έβλεπαν, άκουγαν μα δεν άκουγαν καθόλου, αλλά ως θολές μορφές ονείρων άστοχα ανακάτευαν τα πάντα... Μήτε να ξεχωρίζουν κάτεχαν με σιγουριά σημάδι του χειμώνα, μηδέ την άνοιξη την ανθισμένη, μηδέ το καρποφόρο καλοκαίρι, αλλά έτσι δίχως κρίση και στην τύχη ήταν κάθε πράξη τους, ωσότου τις δύσκολες κι ανέγνωρες των άστρων ανατολές τους έδειξα, μα και τον αριθμό, πρώτη σοφία, τους βρήκα εγώ και των γραμμάτων τα συνταιριάσματα, δουλεύτρα τέχνη, μητέρα μουσών μνήμη των πάντων... Μ' ένα λόγο στο λέω να το μάθεις, στους θνητούς όλες οι τέχνες από τον Προμηθέα...

Και ο Ιησούς ο Ναζωραίος, έλεγε σύμφωνα με τους Ευαγγελιστές (Ματθαίο, Μάρκο και Λουκά):

Κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο, κεφάλαιο ΙΓ΄

10. και προσελθόντες οι μαθηταί είπον αυτώ· διατί εν παραβολαίς λαλείς αυτοίς; 11. ο δε αποκριθείς είπεν αυτοίς· **οτι υμίν δέδοται γνώναι τα μυστήρια της βασιλείας των ουρανών, εκείνοις δε ού δέδοται.** 12. **όστις γαρ έχει, δοθήσεται αυτώ και περισσευθήσεται· όστις δε ουκ έχει, και ό έχει αρθήσεται απ΄αυτού.** 13. **δια τούτο εν παραβολαίς αυτοίς λαλώ, ίνα βλέποντες μη βλέπουσι και ακούοντες μη ακούωσι μηδέ συνιώσι,** 14. **μήποτε επιστρέψωσι·** και τότε πληρωθήσεται αυτοίς η προφητεία Ησαΐου η λέγουσα· ακοή ακούσετε και ού μη συνήτε, και βλέποντες βλέψετε και ου μη ίδητε· 15. επαχύνθη γαρ η καρδιά του λαού τούτου, και τοις ώσί βαρέως ήκουσαν, και τους οφθαλμούς αυτών εκάμμυσαν, μήποτε ίδωσι τοίς οφθαλμοίς και τοις ωσίν ακούσωσι και τη καρδιά συνώσι και επιστρέψωσι, και ίάσομαι αυτούς. 16. Υμών δε μακάριοι οι οφθαλμοί, ότι βλέπουσι, και τα ώτα υμών, ότι ακούουσιν. 17. αμήν γαρ λέγω υμίν ότι πολλοί προφήται και δίκαιοι επεθύμησαν ιδείν ά βλέπετε, και ουκ είδον, και ακούσαι ά ακούετε, και ουκ ήκουσαν.

Κατά Μάρκο Ευαγγέλιο, κεφάλαιο Δ΄

10. ότε δε εγένετο κατά μόνας, ηρώτησαν αυτόν οι περί αυτόν συν τοις δώδεκα την παραβολήν 11. και έλεγεν αυτοίς· υμίν δέδοται γνώναι τα μυστήρια της βασιλείας του Θεού· εκείνοις δε τοις έξω εν παραβολές τα πάντα γίγνεται, 12. **ίνα βλέποντες βλέπωσι και μη ίδωσι, και ακούοντες ακούωσι και μη συνιώσι,** μήποτε επιστρέψωσι και αφεθή αυτοίς τα αμαρτήματα.

Στο κατά Λουκά κεφάλαιο Η΄

9. Επηρώτων δε αυτόν οι μαθηταί αυτού λέγοντες· τις εἴη ἡ παραβολή αὐτή; 10. ὁ δε εἶπεν· ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τοῖς δε λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, **ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν.**

Για να μη βλέπουν, ενώ βλέπουν και ενώ ακούν, να μην καταλαβαίνουν...

Και ένας καλοπροαίρετος αναρωτιέται, τι να σημαίνουν όλα αυτά; Την απάντηση την δίνει εδώ, σε αυτή την βουβή ταινία ο Sarlot, (Charlie Chaplin)..... χωρίς λόγια, πράγμα απίστευτο.

Βλέπουμε στην ταινία, μέγα πλήθος ανθρώπων, να συνωστιζεται, να κινείται αλλά να μην ακούει και να μην βλέπει και μία τυφλή κοπέλα, να βλέπει.

Τι βλέπουμε σε αυτή την ταινία συνειδητά ή ασυνείδητα να κάνει ο Charlie Chaplin; Τον βλέπουμε να Αναζητά:

Το Νόημα στην Ζωή και το νόημα της ίδιας της Ζωής

Την Αλήθεια

Την Διάρκεια

Την Βάση της Ζωής

Ο Αλήτης της ταινίας :

Δεν φοβάται να χάσει, γιατί δεν φαίνεται να έχει τίποτε,

Δεν κρεμιέται από τίποτε, αλλά αφήνεται....

Πού αφήνεται όμως;

Αφήνεται εκεί που δεν φαίνεται κάτι, αλλά είναι εσωτερικά βέβαιος ότι υπάρχει..

Μήπως είναι η Αγιοπνευματική επίνοια, επινόηση; (Το Πνεύμα όπου θέλει Πνεί....)

Η αγωνία του Δημιουργού, είναι η επικοινωνία, αυτής της βεβαιότητας με το κοινό του,

Άραγε αυτό, δεν υπάγεται στο γεγονός της Ιεραποστολής; (πορευθέντες ούν μαθητεύσατε πάντα τα έθνη.....)

Ο Charlie Chaplin δεν χρειάζεται λόγια,-μάλλον τα λόγια είναι εμπόδιο, σίγουρο εμπόδιο- Ο Θεός δεν μας μιλά όταν εμείς δεν μπορούμε ή δεν θέλουμε να ακούσουμε,.. όπως είπαμε στην αρχή.

Εδώ έχουμε την ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣ και της ΚΙΝΗΣΗΣ

Ο Θεός μπορεί να μας μιλήσει, χωρίς να μιλήσει, όπως μίλησε στην καρδιά της Τατιάνας Goritsheva⁵¹, που από δεινή δασκάλα της yoga και των αποκρυφιστικών πρακτικών, από το σκοτάδι μπήκε στο φώς, έτσι και ο Charlie Chaplin, μας μιλά χωρίς να μιλά,-παράδοξο-το παράδοξο του βωβού κινηματογράφου και έτσι αυτόματα αναφέεται το θεολογικό ερώτημα: Τα λόγια δεν χρειάζονται;

Ενα ακόμη ερώτημα για απάντηση:

Μια απάντηση την οποία έδωσε ο Ludwig Wittgenstein, στον εικοστό αιώνα:

«Τα όρια του ανθρώπινου λόγου, είναι τα όρια της γλώσσας του» δηλαδή εκεί που τελειώνει ο λόγος, αρχίζει η μεγαλοφουία του Charlie Chaplin και μια σύμπτωση, σύμπτωση άραγε? Αυτά ειπώθηκαν και δημιουργήθηκαν την ίδια εποχή, τις δύο πρώτες δεκαετίες του εικοστού αιώνα.

Στην περίπτωση μας παρατηρούμε την κίνηση να μιλά..., την ακινησία να εκφράζεται, καλύτερα και από τον μεγαλύτερο λογοτέχνη και έτσι βλέπουμε :

51 Η ΑΘΕΑΤΗ ΠΛΕΥΡΑ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ , Εκδότης, ΑΚΡΙΤΑΣ.

Το σινεμά του Charlie Chaplin :

Να φιλοσοφεί

Να «ποιητεύει»

Να ζωγραφίζει

Να Θεολογεί και να γοητεύει

Να γίνεται εκφραστής των άκτιστων τριαδικών ενεργειών, (είναι υπερβολικό άραγε να το πούμε; Ή μάλλον όχι, ενθυμούμενοι την οπισθάμβωνο ευχή (πάν δώρημα τέλειον άνωθεν εστί καταβαίνον παρά Σου του Πατρός των φώτων -κάθε τέλειο πηγάζει από την Αγία Τριάδα-)

Κάποια άλλα βασικά ερωτήματα, στα οποία απαντά η ταινία αφού πρώτα τα θέσει:

Πώς προσδιορίζεται η αγάπη στο θεολογικό πλαίσιο,

Υπάρχει ένας ορισμός της και κάποιος κανόνας;

Θεωρούμε ότι η ταινία « τα φώτα της πόλης» απαντά σε αυτό το ερώτημα

χωρίς να ομιλεί κάποιος και

ακόμη, χωρίς κανόνες αλλά

με έναν και μοναδικό κανόνα

ο οποίος είναι το «Ξεχνώ τον εαυτό μου και προσφέρομαι στους άλλους»

Πώς όμως προσφέρομαι;

Προσφέρομαι χωρίς προϋποθέσεις, (όπως κάνει ο αλητάκος της ταινίας)

Και ακόμη προσφέρομαι, χωρίς συμβόλαια και δεσμεύσεις.

Γιατί η Αγάπη «ού ζητεί τα εαυτής» κατά τον Απόστολο Παύλο.

Τότε προκύπτει ένα ακόμη ερώτημα:

Αφού δίνεσαι, ...που βρίσκεσαι τότε;

Και η απάντηση σε αυτό το ερώτημα, μας προσφέρει την απάντηση στο πρώτο μας ερώτημα, που είναι η αναζήτηση του νοήματος της Ζωής:

Ζώ για να αγαπώ, όπως μας είπε παλιά, πολύ παλιά, η Αντιγόνη του Σοφοκλή, «Οὔτοι συνέχθην, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν.»⁵² Η Αντιγόνη διακηρύσσει περήφανα, ότι **δε γεννήθηκε** για να μισεί, αλλά μόνο ν' αγαπά. Να αγαπά γιατί **γεννήθηκε** άνθρωπος, γιατί μόνο η εκ φύσεως

52 Ο αποφθεγματικός λόγος στην Αντιγόνη του Σοφοκλή

Αντιγόνη: Δε γεννήθηκα για να μισώ, αλλά για ν' αγαπώ. (στίχος 523).

«Σπάνια στην παγκόσμια λογοτεχνία και ποίηση συναντάμε τόσο ξεκάθαρο και απλοϊκό μήνυμα με τόσο σπουδαίο νόημα διαχρονικά. Είναι η αυθεντική διατύπωση της πιο αρχέγονης και ακατάλυτης αγάπης, πολύ πριν το κήρυγμα του χριστιανισμού ή το κίνημα του Ουμανισμού του 14ου-15ου αιώνα. Η Αντιγόνη διακηρύσσει περήφανα ότι δε γεννήθηκε για να μισεί, αλλά μόνο ν' αγαπά. Να αγαπά γιατί γεννήθηκε άνθρωπος, γιατί μόνο η εκ φύσεως αγάπη μπορεί να αρνηθεί τη βία, που γεννά το μίσος και η κακία, τα οποία είναι επίκτητα στοιχεία στη ζωή μας. Η αγάπη αυτή όμως δεν είναι προϊόν ηθικής αγωγής και παιδείας, αλλά μια υπαρξιακή δύναμη κι ένας ανώτερος φυσικός προορισμός στη ζωή των ανθρώπων. Η αγάπη αυτή δεν είναι μόνο συναίσθημα και σκέψη, είναι βίωμα και πράξη που διώχνει τη δειλία και τον φόβο του θανάτου. Για κάθε λογικό και αισθαντικό άνθρωπο είναι το αληθινό νόημα και η ουσία της υπαρξής του.

Βέβαια η Αντιγόνη έχει όλα εκείνα τα ιδεαλιστικά στοιχεία, και ρομαντικά ίσως, που έχουν οι μάρτυρες, οι οποίοι θυσιάζονται για τους άλλους, γιατί εξακολουθούν να πιστεύουν σε υψηλές αξίες και "ουτοπικά" ιδανικά. Η φωνή της γίνεται κραυγή που διαπερνά το φράγμα του χρόνου. Ακούγεται το ίδιο ηχηρή και ζωντανή ανά τον κόσμο και τους αιώνες. Η Αντιγόνη ενδύεται περιβολή Αγίας, μυεί τους αδαείς στον κόσμο των αρετών, των υπερκόσμιων αξιών και υποδεικνύει, αφηφώντας το θάνατο, τον δρόμο της αληθινής ελευθερίας. Η αγάπη εξάλλου με τη λυτρωτική, τη συγχωρητική της δύναμη ελευθερώνει τον άνθρωπο από την ιδιοτέλεια και τη μικροψυχία, τον απαλλάσσει από τον φθόνο και την αντιζηλία, το μίσος και την κακότητα. Είναι το πιο αγνό και ευγενές συναίσθημα, που υμνήθηκε και τραγουδήθηκε όσο κανένα άλλο. Η απουσία της στον κόσμο είναι η πηγή του κακού, η αιτία της πτώσης και της δυστυχίας των ανθρώπων. Το μίσος μεγαλώνει την έχθρα μεταξύ τους, εξαχρειώνει συνειδήσεις, γεννά τη βία και τον πόλεμο και καταστρέφει τα έργα της ειρήνης. Το μίσος που είναι ενδημικό και χωρίζει τους ανθρώπους, ακόμα και τ' αδέρφια, όπως εδώ ο Ετεοκλής και ο Πολυνείκης, είναι κατάρα μεγαλύτερη κι απ' τη φτώχεια, γιατί όπως πίστευαν οι αρχαίοι συνεχίζεται και μετά θάνατον, ακόμα και στο βασίλειο του Άδη (πρβ. στ.522, ΚΡ. Οὔτοι ποθ' οὐχθρός, οὐδ' ὅταν θάνη, φίλος). Γι' αυτό τα λόγια της Αντιγόνης "ξορκίζουν" όχι μόνο το κακό από το μίσος που δίχασε και σκότωσε τ' αδέρφια της, αλλά και το κακό που υπάρχει στον κόσμο. Είναι μια κραυγή βγαλμένη από τη θλίψη της, την απελπισία της και την αγωνία της. Η οδύνη της τη γεμίζει με πάθος και καρτερία, με πίστη και αυταπάρνηση για αυτό και ο λόγος της είναι κριτικός, αποφαντικός και δραματικός μαζί.

Ο Σοφοκλής με το απόφθεγμα αυτό παραπέμπει στον κλασικό ανθρωπισμό της εποχής του, σύμφωνα με τον οποίο η αγάπη ήταν εγγενής προορισμός του ανθρώπου, όχι θρησκευτική εντολή ή κοινωνική υποχρέωση. Στην Αντιγόνη απλά βρίσκει την ιδανική ηρωίδα για να προβάλλει με την υπέροχη φράση και αγέρωχη στάση της την αγάπη για τον άνθρωπο (αλτρουϊσμός). Εδώ δε μιλάει για την αγάπη την αδερφική ή τη συγγενική, ούτε βεβαίως για τον έρωτα. Για τον έρωτα θ' αφιερώσει άλλωστε ένα ολόκληρο χορικό-ύμνο (Έρωσ ανίκατε μάχαν... στίχοι 781-800)

αγάπη μπορεί να αρνηθεί τη βία, που γεννά το μίσος και η κακία, τα οποία είναι επίκτητα στοιχεία στη ζωή μας.

Πρέπει να αναζητήσουμε τον άνθρωπο, όπου και αν βρίσκεται. Όταν στο δρόμο της Θήβας, ο Οιδίποδας συναντά τη Σφίγγα και αυτή του έθεσε το αίνιγμά της: «Ποιος την μέρα στα 4, το μεσημέρι στα 2 & το βράδυ στα 3;»

Η απόκρισή του ήταν, ο άνθρωπος. Τούτη η απλή λέξη εξαφάνισε την σφίγγα. Έχουμε πολλά τέρατα να νικήσουμε ακόμη. Ας συλλογιστούμε την απόκριση αυτή του Οιδίποδα».. με άλλα λόγια η αγάπη μέσα στην ψυχή του ανθρώπου θα τον κάνει τον νικητή του κακού για να θριαμβεύσει η αρετή και το καλό. Γιατί έχει πολλή δύναμη μέσα του, κρυμμένη, καλή και κακή. Για την κακή πρέπει να πολεμάει κάθε μέρα, γιατί γεννήθηκε ατελής. Ο σύγχρονος άνθρωπος δεν πρέπει να είναι μόνο θεατής αλλά ταυτόχρονα να είναι μέτοχος της Θεανθρώπινης εκκλησιαστικής πραγματικότητας, υπαρξιακά προσανατολισμένος προς την περιοχή του Θείου Λόγου, μέσα στην γνωσιολογική θεμελίωση της Ακτίστου Αλήθειας.

Ο κινηματογράφος, ως απόπειρα αναζήτησης, του ιδεατού μέσα από την περιβάλλουσα ομίχλη του νυν, οφείλει να επαναπροσδιορίζεται, λαμβάνοντας υπ' όψιν, τα αδιέξοδα και την ελικοειδή προς την άβυσσο κίνηση, του σύγχρονου ανθρώπου, ώστε να αξιοποιεί αυτά που έχουν αναφερθεί στα προηγούμενα, για να δίνει ζωηφόρους, ζωογόνους και θεοποιούς λόγους στην ύπαρξη του.

ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙΡΙΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Ο Sarlot (αλητάκος), είναι ένας πράγματι ελεύθερος άνθρωπος
- Ο κόσμος γύρω του, είναι στην κυριολεξία αφιλόξενος
- Ο Sarlot, μπορεί και βλέπει καθαρότερα, από όλους τους καθώς πρέπει αστούς.
- Ο Sarlot μπορεί και βλέπει την αδικία στην κοινωνία
- Ο Sarlot ζει μέσα στην κοινωνία αλλά και έξω από αυτήν
- Ο Sarlot διακρίνει καθαρά, τις αδικίες και τις ανισότητες, στην κοινωνία
- Ο Sarlot, σατιρίζει ελεύθερα, την υπερηφάνεια και την πλαστή μεγαλοπρέπεια

Το μήνυμά του, προς το κοινό, που τον παρακολουθεί, στην μεγάλη οθόνη, είναι να **διαφυλάξουν την ελευθερία και την αξιοπρέπεια.**

Όχι στις διακρίσεις. Ναι στην απλότητα, στην αμεσότητα και στην σαφήνεια της απλής ζωής.

Ο Sarlot σαρκώνει την πονεμένη αγάπη, μέσα στο μαρτύριο

Ο Sarlot, μας αποδεικνύει, ότι όταν δεν έχεις μάτια, για τον κόσμο, **ΒΛΕΠΕΙΣ ΚΑΛΥΤΕΡΑ** και η θέαση σου είναι **ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ.**

Ο Sarlot μέσα από την αγάπη, ξεχνά την διάκριση των τάξεων. Η μέθη στο έργο, είναι ένα σύμβολο, ένας πλήρως συμβολικός τύπος, γιατί ο μεθυσμένος στο μεθύσι του, βλέπει τα πνευματικά πράγματα και αδιαφορεί πλήρως για τις κοινωνικές συμβάσεις. Στην σχέση του με την τυφλή κοπέλα, παρατηρούμε την κοπέλα με την αφή, να νοιώθει την σαρκωμένη αγάπη. Αυτό που λείπει στο τέλος η κοπέλα, συμβολίζει την αναγνώριση της καλοσύνης, που εκπέμπει ο άνθρωπος όταν αγαπά.

Το έργο του Sarlot είναι μία ιερουργία της αγάπης⁵³

Ο κινηματογράφος είναι ή μπορεί να είναι τα παρακάτω:

Αναζήτηση νοήματος

Αναζήτηση της Διάρκειας

Αναζήτηση της Αλήθειας

Αναζήτηση της βάσης της Ζωής

Πολύπλοκη σύνθεση τεχνών, όπως η λογοτεχνία, μουσική - Η πλατωνική Δόξα της θέασης⁵⁴.

Στον κινηματογράφο, η ψευδαίσθηση, είναι ιδεολογικά προσδιορισμένη και η υπέρβαση, δεδομένη στην μυθοπλασία και στην θεολογία

Ο κινηματογράφος μεταβάλλει, **το είναι, σε φαίνεσθαι**. Στον κινηματογράφο, **το θέαμα, είναι η αποστέρηση του εσωτερικού**

Το θέαμα στην οθόνη, είναι το απόλυτο μεσολαβούμενο εξωτερικό, η μεταφορά της μαρτυρίας χωρίς αίμα, η αφαιρετική εικόνα που μετατρέπεται σε υλική δύναμη⁵⁵

Είναι ακόμη η αντικειμενοποιημένη θέαση, του κόσμου⁵⁶. Ένα τμήμα του κόσμου, αναπαρίσταται ενώπιον του ίδιου του κόσμου και είναι ανώτερο αυτού του κόσμου.⁵⁷

Στον κινηματογράφο, έχουμε ένα κράμα αναζήτησης, των οντολογικών θεμελίων της πραγματικότητας⁵⁸

Μέσα από μία αποκαλυπτική διαδικασία⁵⁹

Με σκοπό τον εξανθρωπισμό του κόσμου⁶⁰

53 Β.Γαϊτάνης «Δοκίμια Επικοινωνιακής Θεολογίας», σελίδα 242

54 Στο ίδιο . σελίδα 233

55 Στο ίδιο, σελίδα 234

56 Στο ίδιο, σελίδα 233

57 Στο ίδιο, σελίδα 235

58 Στο ίδιο, σελίδα 223

59 Στο ίδιο, σελίδα 223

60 Β.Γαϊτάνης «Δοκίμια Επικοινωνιακής Θεολογίας» Σελίδα 223

Και την δοκιμασία της οντολογικής συνοχής του κόσμου⁶¹

Ο κινηματογράφος, εξυπηρετεί την ανάγκη του ανθρώπου, για αυτοθέαση του εαυτού του,⁶² σε μια λυτρωτική διαφυγή

Ακόμη εξυπηρετεί το πιάσιμο της ζωής επ' αυτοφώρω⁶³ και το σταμάτημα, της ίδιας της ιστορίας

Στην φιλμική αναπαράσταση, έχουμε την αναπαράσταση του κόσμου καθ' εικόνα και καθ' ομοίωση⁶⁴

Μια εξωτερικότητα, χωρίς ενσάρκωση⁶⁵.

Μια μεταφορά της μαρτυρίας, αναίμακτα⁶⁶.

Ένας ψεύτικος - εικονικός συνειρμός, μιας μη Αγιοπνευματικής ιερουργίας των πραγμάτων⁶⁷

Η μετάπλαση του λογοκεντρικού στοιχείου σε εικονικό⁶⁸.

Η μετάπλαση, ακόμη μιας ζωής λογοκεντρικής, σε εικονικής⁶⁹.

Εξυπηρετεί ακόμη, μια παγκόσμια ανάγκη, για την αναπαράσταση της αλήθειας⁷⁰

61 Στο ίδιο , σελίδα 224

62 Στο ίδιο , σελίδα 224

63 Στο ίδιο , σελίδα 226

64 Στο ίδιο , σελίδα 227

65 Στο ίδιο , σελίδα 227

66 Στο ίδιο , σελίδα 227

67 Στο ίδιο , σελίδα 227

68 Στο ίδιο , σελίδα 227

69 Στο ίδιο , σελίδα 227

70 Στο ίδιο , σελίδα 229

**ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ
ΕΙΝΑΙ Ο CHARLIE CHARLIN ΘΕΟΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΜΑΛΙΣΤΑ
ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ;**

Το Σινεμά δείχνει την πτώση των αξιών, αλλά δεν μπορεί να οδηγήσει στην λύτρωση⁷¹.

Στο σινεμά, έχουμε την θεολογία του ασυνειδήτου, συνειδητά⁷²

Στο σινεμά, αποθεώθηκαν η ψυχική αλλοτρίωση, όλη η εσφαλμένη Αγιοπνευματική διάκριση, στις πτωτικές της εκφάνσεις⁷³.

Στο σινεμά έχουμε την αμαρτία, ως αντιστροφή της αρετής⁷⁴

και την μετάπλαση της αγάπης, σε πάθος

και το χειρότερο, το Άγιο Πνεύμα σε φαντασιακό ανθρώπινο ρεμβασμό⁷⁵.

Το σινεμά, είναι ο απόλυτος Θεός της μεταβίβασης, ⁷⁶ Debord.

Το ΔΕΟΝ του κινηματογράφου, είναι να θέλει να δει τον κόσμο, όπως ο Θεός θα ήθελε⁷⁷.

Ο τρόπος που ο Σαρλώ κινείται, σε κάνει να πάρεις θέση, δεν μπορείς να αδιαφορήσεις, ποιος είναι αυτός ; και τι θέλει από σένα;

Για να απαντηθεί αυτό το ερώτημα, ίσως πρέπει να απαντήσει κανείς σε πολλά άλλα ερωτήματα, τα οποία έχουν τεθεί στην διάρκεια της Εκκλησιαστικής ζωής.

Πώς έκριναν οι άνθρωποι, τον ίδιο τον Κύριο Ιησού Χριστού, κατά την επίγεια παρουσία του;

71Β.Γαϊτάνης «Δοκίμια Επικοινωνιακής θεολογίας» Σελίδα 239

72 Στο ίδιο , σελίδα 239

73 Στο ίδιο , σελίδα 239

74 Στο ίδιο , σελίδα 239

75 Στο ίδιο , σελίδα 239

76 Στο ίδιο , σελίδα 236

77 Στο ίδιο , σελίδα 237

Πώς έκριναν οι άνθρωποι, τους Αποστόλους, κατά την διάρκεια του αποστολικού των έργου;

Πώς έκριναν οι άνθρωποι, τους μάρτυρες, κατά την διάρκεια του μαρτυρίου τους ;

Πώς έκριναν οι άνθρωποι τους δια Χριστόν σαλούς, όταν περιφέρονταν ασκόπως και περιφρονημένοι στην πόλη, σε όποια πόλη;

Η Θεολογία βάζει ερωτήματα και απαντά με ερωτήματα, ...έτσι κάνει και ο CHARLIE CHAPLIN, με τον Sarlot, γιατί οι απαντήσεις σε θέματα που αγγίζουν την ζωή και το νόημα της, δεν έχουν σχέση με τα μαθηματικά, οι ερωτήσεις απαντώνται με ερωτήσεις, όπως συχνά έκανε ο Ιησούς, απαντούσε, με ερωτήσεις ή παραβολές.

Οι απαντήσεις που έχουν δοθεί, νομίζω ότι θα μας δώσουν την κατεύθυνση της απάντησης μας, σε συνδυασμό με την εξήγηση της παραβολής του σπορέα.

Στην πρώτη ερώτηση, την απάντηση την βρίσκουμε στην Καινή Διαθήκη, όταν το ερώτημα το διετύπωσε ο ίδιος ο Ιησούς Χριστός, όταν ρώτησε τους Αποστόλους και είπε: Τίνα με λέγουσιν, οι άνθρωποι είναι;⁷⁸

Οι Απόστολοι, έδωσαν διάφορες απαντήσεις⁷⁹ «ανέφεραν τις διάφορες θεωρίες που υπήρχαν τότε. Ότι είναι ο Ιωάννης ο Βαπτιστής, τον οποίον είχε σκοτώσει ο Ηρώδης και είχε αναστηθεί, ότι είναι ο Ηλίας ή ο Ιερεμίας ή κάποιος άλλος προφήτης⁸⁰».

Ο Συμεών ο Θεοδόχος, έχει προφητέψει ότι ο Χριστός, τον οποίο υποδέχθηκε ως Σωτήρα του κόσμου, «κείται εις πτώσιν και ανάστασιν πολλών εν τω Ισραήλ και εις σημείον αντιλεγόμενον» (Λουκ. 2,34).

78 Τίνα λέγουσιν οι άνθρωποι είναι τον υιόν του ανθρώπου» (Ματθ. 16,13)

79 Ματθ. 14, 1-2)

80 Υπάρχουν πολλές απαντήσεις πάνω σ' αυτό το θέμα. Διάφοροι λένε για τον Χριστό διάφορα ανά τους αιώνες.

Στο πώς έκριναν τους Αποστόλους, οι άνθρωποι της εποχής του, απαντά ο ίδιος, στην προς Κορινθίους επιστολή, «ως περικαθάρματα του κόσμου εγεννήθημεν πάντων περίψημα, έως άρτι»⁸¹.

Το πώς έκριναν οι άνθρωποι της εποχής τους, τους μάρτυρες, ήταν γνωστό, από τους απολογητές, οι οποίοι, στις απολογίες τους αναφέρουν, την αντίληψη της κοινωνίας για τους χριστιανούς, αλλά όπως αυτή η δυσμενής αντίληψη, δεν εμπόδισε την εξάπλωση του χριστιανισμού, παρόλα τα φοβερά μαρτύρια, που πέρασαν οι χριστιανοί, σε ένταση και σε πληθυσμιακή έκταση.

Ο ίδιος ο Ιησούς Χριστός είχε πει και μια σχετικά δυσερμήνευτη φράση «ὅς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἔστιν.»

Οι άνθρωποι του Θεού, στην ζωή τους, πάντοτε ήταν πρόσωπα αμφιλεγόμενα, ποιοι τους θεωρούσαν ανθρώπους του Θεού; Μα πολλοί λίγοι άνθρωποι, τους θεωρούσαν αγίους(με τα κοσμικά αποκλειστικά κριτήρια), μα αυτοί που έχουν τον Αγιοπνευματικό φωτισμό, δεν είχαν καμία αμφιβολία. Το κλειδί για την απάντηση, στο βασικό μας ερώτημα, είναι η παραβολή του σπορέα.» (Στην παραπομπή συγκεντρώσαμε αρκετά σχόλια⁸²).

81 «δοκω γαρ οτι ο θεος ημας τους αποστολους εσχατους απεδειξεν ως επιθανατιους οτι θεατρον εγεννηθημεν τω κοσμω και αγγελιοις και ανθρωποις ημεις μωροι δια χριστον υμεις δε φρονιμοι εν χριστω ημεις ασθeneis υμεις δε ισχυροι υμεις ενδοξοι ημεις δε ατιμοι αχρι της αρτι ωρας και πεινωμεν και διψωμεν και γυμνητευομεν και κολαφιζομεθα και αστατουμεν και κοπιωμεν εργαζομενοι ταις ιδιαις χερσιν λοιδορουμενοι ευλογουμεν διωκομενοι ανεχομεθα βλασφημουμενοι παρακαλουμεν ως περικαθααρματα του κοσμου εγεννηθημεν παντων περιψημα εως αρτι ουκ εντρεπων υμας γραφω ταυτα αλλ ως τεκνα μου αγαπητα νουθετω διδασκω ως μη ερχομενου δε μου προς υμας εφουσιωθησαν τινες ελευσομαι δε ταχεως προς υμας εαν ο κυριος θεληση και γνωσομαι ου τον λογον των πεφουσιωμενων αλλα την δυναμιν ου γαρ εν λογω η βασιλεια του θεου αλλ εν δυναμει τι θελετε εν ραβδω ελθω προς υμας η εν αγαπη πνευματι τε πραοτητος

82 και ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς λέγων· ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείραι. καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἐλθόντα τὰ πετεινὰ κατέφαγεν αὐτά· ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς, ὁ ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ρίζαν ἐξηράνθη· ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ

Όσοι έχουν καλούς λογισμούς και αγαθή ψυχή, αλλά και δεν επαναπαύονται στον χορτασμό της κοιλίας και δεν βλέπουν τον θάνατο ως το τέρμα της ανθρώπινης ζωής, είναι η αγαθή γη, στην οποία ο σπόρος, τον οποίον, ως άλλος γεωργός, ο Sarlot σπέρνει, αυτοί θα είναι οι πνευματικά κερδισμένοι. Γι' αυτό, μπορούμε να πούμε, ότι όλοι οι δρόμοι,

ἀπέπνιξαν αὐτά· 8 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπὸν ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.

Ἵμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείραντος. Παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ αἴρει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρεῖς. ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθέως μετὰ χαρᾶς δεχόμενος καὶ λαμβάνων αὐτόν· οὐκ ἔχει δὲ ρίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστι, γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται. ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ ἡμέριμα τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλοῦτου συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιῶν· ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα (Μτ 13,3-8. 13,18-23).

Αμέσως μετά ο Ιησούς εξήγησε την παραβολή στους μαθητές του: Ο σπόρος είναι ο λόγος του Θεού, το Ευαγγέλιο. Οι σπόροι που σπάρθηκαν στο δρόμο και τους έφαγαν τα πουλιά, συμβολίζουν εκείνους που ακούν τον λόγο του Θεού και το κήρυγμα για τη Βασιλεία του και δεν το αποδέχονται. Δεν δείχνουν κανένα ενδιαφέρον και τον ξεχνούν. Μετά έρχεται ο πονηρός και του παίρνει ότι σπάρθηκε στην καρδιά του. Οι σπόροι που σπάρθηκαν σε πετρώδες έδαφος, οι οποίοι φύτρωσαν αλλά επειδή το χώμα ήταν λιγυστό ξεράθηκαν, συμβολίζουν εκείνους που ακούν τον λόγο του Θεού και τον δέχονται με ενθουσιασμό, αλλά δεν καταβάλλουν καμιά προσπάθεια να τον τηρήσουν. Όταν έρχονται οι πειρασμοί, αμέσως ξεχνούν τον λόγο του Θεού και πέφτουν στην αμαρτία.

Οι σπόροι που έπεσαν στ' αγκάθια, οι οποίοι φύτρωσαν, αλλά όταν τ' αγκάθια μεγάλωσαν τους έπνιξαν, συμβολίζουν εκείνους που ακούν τον λόγο του Θεού, αλλά οι καθημερινές φροντίδες και οι υλικές επιθυμίες τούς πνίγουν και σιγά-σιγά ξεχνιέται ο λόγος του Θεού. Τέλος, οι σπόροι που έπεσαν σε γόνιμο έδαφος και έδωσαν καρπό, και από αυτούς απέδωσαν άλλοι εκατό φορές περισσότερο, άλλοι εξήντα κι άλλοι τριάντα φορές περισσότερο από τον αρχικό σπόρο, συμβολίζουν εκείνους που άκουσαν με αγνή και καθαρή καρδιά τον λόγο του Θεού και τον δέχτηκαν, τον ακολούθησαν και ωφελήθηκαν άλλοι περισσότερο κι άλλοι λιγότερο. Αυτοί τον εφαρμόζουν και τον μεταφέρουν και σε άλλους κι έτσι από έναν σπόρο, δηλαδή από έναν άνθρωπο θα ωφεληθούν άλλοι εκατό, εξήντα ή τριάντα περισσότεροι (Μτ 13,18-23. Μκ 4,13-20. Λκ 8,11-15).

Το καλό έδαφος είναι η προϋπόθεση της επιτυχίας της σποράς. Πρόκειται για τους καλοπροαίρετους ανθρώπους, οι οποίοι ανταποκρίνονται στον λόγο του Θεού και τον εφαρμόζουν, παρ' όλες τις δυσκολίες. Από την άλλη υπάρχει διαβάθμιση του καλού εδάφους. Η καρποφορία αλλού φτάνει τριάντα, αλλού εξήντα κι αλλού φτάνει εκατό φορές περισσότερο από τον αρχικό σπόρο. Όπου υπάρχει καλή διάθεση από τον άνθρωπο, τα αποτελέσματα είναι παραπάνω από θεαματικά. Τον λόγο του Θεού (σπόρο) σήμερα μπορούμε να τον συναντήσουμε κυρίως στο Ευαγγέλιο, την Αγία Γραφή, την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη. Την Αγία Γραφή την ακούμε κάθε Κυριακή στην Θεία

μπορεί να οδηγούν στην βασιλεία των ουρανών, αλλά χωρίς καθαρή καρδιά και αγιοπνευματικό φωτισμό, όχι.

«Τό πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καί τήν φωνήν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ’ οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καί ποῦ ὑπάγει» (Ἰωάν. Γ’ : 8

Λειτουργία ή την έχουμε σε βιβλίο στο σπίτι μας. Επίσης, τον λόγο του Θεού τον ακούμε στο κατηχητικό, καθώς και στο σχολείο από τους ανθρώπους του Θεού. Η παρουσία των παιδιών δηλώνει την επιθυμία τους να γίνουν «γη αγαθή», στην οποία ο σπόρος θα καρποφορήσει. Ο Λόγος του Θεού φαίνεται στη ζωή της Εκκλησίας, στα πρόσωπα των Αγίων. Τους Αγίους τους τιμάει η Εκκλησία, παίρνουμε τα ονόματά τους και μας προστατεύουν, κάνουν θαύματα, μας διδάσκουν την αξία της αγάπης για το Θεό και το συνάνθρωπο. Τέλος με την παραβολή επισημαίνεται η ευθύνη μας απέναντι στο λόγο του Θεού. Ο κάθε άνθρωπος είναι υπεύθυνος για τον εαυτό του. Θα πρέπει ο καθένας να θέσει στον εαυτό του το ερώτημα: τι έδαφος είναι ο ίδιος; Κι η απάντηση θα δίνεται ανάλογα με το αποτέλεσμα των καρπών. «Ο δε καρπός του Πνεύματός εστιν αγάπη, χαρά, ειρήνη, μακροθυμία, αγαθωσύνη, χρηστότης, πίστις, πραότης, εγκράτεια». Αν δεν επισημαίνουμε τους καρπούς αυτούς στη ζωή μας, μάλλον απέχουμε λίγο ή πολύ από το λόγο του Θεού. Ο Ωριγένης θεωρεί ότι οι τρεις αποδόσεις μαρτυρούν τις τρεις βαθμίδες της χριστιανικής τελείωσης: τον εκατονταπλάσιο καρπό φέρουν οι μάρτυρες, τον εξηκονταπλάσιο οι παρθένοι και τον τριακονταπλάσιο οι χήρες, έτσι δηλώνεται η ποικιλία της αρετής· επειδή δεν επιδεικνύουν όλοι τον ίδιο ζήλο για το καλό· αλλά άλλοι λιγότερο και άλλοι περισσότερο επιμελούνται να πράξουν την αρετή αποδεικνύοντας ότι ίδιοι οι άνθρωποι είναι υπεύθυνοι για την αναλογία αυτή. Με παραπλήσια ερμηνεία ο Επιφάνιος προσφέρει και μία εκκλησιολογική προσέγγιση των τριών αριθμών: Στον Κύριο ανήκει η γη και η Εκκλησία του Χριστού· καλλιεργείται πάντοτε από τις ουράνιες βροχές και καρποφορεί προς τον Χριστό αειθαλώς τριάντα και εξήντα και εκατό... Αυτοί οι οποίοι αποδίδουν τα τριάντα είναι οι έγγαμοι, οι οποίοι ζουν με σωφροσύνη, εξήντα αποδίδουν οι άγαμοι και εκατό οι δίκαιοι, οι αγνοί και οι μάρτυρες. Σε γενικές γραμμές οι Πατέρες προβάλλουν τα πρότυπα των μοναστικών ιδανικών, όπου ο αναχωρητής είναι σε ανώτερο στάδιο από τον απλό μοναχό κι αυτός με τη σειρά του σε καλύτερο επίπεδο από τον λαϊκό, έγγαμο χριστιανό.

Ο Θεοφύλακτος και ο Ευθύμιος Ζιγαβηνός, εστιάζουν με τρόπο, ο οποίος θυμίζει τους συγχρόνους ερμηνευτές: Οι τρεις διαφορετικές αποδόσεις της καλής γης ισοσταθμίζουν τις απώλειες στα τρία άγωνα εδάφη: Τρεις τάξεις ανθρώπων απώλεσαν τον λόγο και άλλες τρεις τάξεις ανθρώπων διέσωσαν τον λόγο του Θεού. Αυτοί που καρποφόρησαν εκατονταπλάσια διάγουν έναν άκρως τέλειο βίο, αυτοί οι οποίοι καρποφόρησαν εξηκονταπλάσια βρίσκονται στον μέσο όρο και οι άλλοι, με την τριακονταπλάσια απόδοση, απέδωσαν μικρή μεν παραγωγή, αλλά αυτή ήταν η δυνατότητά τους. Ο Κύριος, όμως, τους δέχεται όλους ως καρποφόρους. Όπως διαφέρουν μεταξύ τους οι άνθρωποι που δεν σώζονται, έτσι διαφέρουν και μεταξύ τους οι άνθρωποι που σώζονται. Τρεις κατηγορίες είδαμε να χάνονται, δηλαδή οι ράθυμοι, οι μικρόψυχοι και οι δούλοι των μεριμνών του βίου και της απάτης του πλούτου· τρεις είναι οι κατηγορίες και αυτών που σώζονται, δηλαδή αυτοί οι οποίοι καρποφορούν εκατονταπλάσια, εξηκονταπλάσια και τριακονταπλάσια.

Σαν συμπέρασμα πρέπει να κάνουμε διαχωρισμό, μεταξύ του προσώπου του δημιουργού CHARLIE CHAPLIN και του έργου του. Το έργο του, εντάσσεται στα θεολογικά πράγματα, όσον αφορά στην ανθρωπολογία του. Ο Sarlot, είναι ο σπορέας της παραβολής, έριξε τον σπόρο της θεικής και ταυτόχρονα ανθρώπινης αλήθειας. Ο Sarlot ανοίγει δρόμο, για να φωτίσει τον άνθρωπο, ως πρόσωπο, βάζει έναν μεγεθυντικό καθρέπτη, για να δούμε, μέσα από την θολούρα που δημιουργεί, η σκόνη του κοινωνικού ποδοβολητού. Μας λέει, τι είναι αληθινό και τι ψεύτικο στις ανθρώπινες ψυχές και στις κοινωνικές συμπεριφορές των ανθρώπων. Μας βοηθά να αξιολογήσουμε, τον καθένα από εμάς, στο ανθρώπινο μας επίπεδο και με όλα αυτά τα προηγούμενα, μπορούμε να αποφανθούμε, ότι το κινηματογραφικό του έργο, ναι θεολογεί και μάλιστα ορθόδοξα.

Υπάρχει μια κοινωνικά επικρατούσα γνώμη, ότι θεολόγος, είναι αυτός που χρησιμοποιεί μια ευσεβιστική ξύλινη γλώσσα και τότε σύμφωνα με αυτήν την έννοια, μπορούμε να πούμε ότι ο CHARLIE CHAPLIN, δεν είναι τέτοιος θεολόγος. Εμείς, δεν απαντάμε στην αρχική ερώτηση με μια κατάφαση, αλλά με μία ερώτηση, ποιος θεολογεί περισσότερο ; ο CHARLIE CHAPLIN που τέμνει την ψυχή του ανθρώπου; και έλκει εκατομμύρια ανθρώπων και τους προβληματίζει; ή κάποιος που γνωρίζει να γράφει ωραία κείμενα, αλλά δεν μπορεί να μιλήσει μέσα στις καρδιές των ανθρώπων;

Βρήκαμε χρήσιμο να παραθέσουμε αυτούσιο το κείμενο του πατρός Χριστοδούλου για το θέμα **“ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ”** γιατί **συμπορεύεται μαζί μας, στα θέματα που αναπτύξαμε.**

Αναζητώντας μια σύγχρονη ποιμαντική ματιά σε καιρούς δίσεκτους

Πρωτοπρεσβύτερος π. Χριστόδουλος Μπίθας

Η πρόσφατη εμπορική επιτυχία της ταινίας, για τον Άγιο Νεκτάριο, απέδειξε ότι υπάρχει στην χώρα μας, ένα σημαντικά μεγάλο κοινό, που ενδιαφέρεται να δει ταινίες με θρησκευτικό περιεχόμενο. Το ίδιο συνέβη και με την τηλεθέαση της τηλεοπτική σειράς, για τον Άγιο Παΐσιο. Το είχαμε διαπιστώσει εξάλλου, μερικά χρόνια πριν, με τις ρωσικής παραγωγής ταινίες «Το νησί» και «Ιερέας», οι οποίες με αστραπιαία ταχύτητα, διαδόθηκαν αρχικά μέσω του διαδικτύου κι έπειτα από χέρι σε χέρι και προβλήθηκαν σε πολλές ενορίες, πριν ακόμα βρουν επίσημη διανομή. Επίσης, ας μην ξεχνάμε, πως κάθε Πάσχα επαναπροβάλλονται εδώ και πολλά χρόνια, ταινίες όπως ο «Ιησούς από την Ναζαρέτ» του Φ. Τζεφιρέλι και ο «Βασιλεύς των Βασιλέων» του Ν. Ρέι, επειδή προφανώς τις αποζητούν πολλοί τηλεθεατές.

Δημιουργούνται, λοιπόν, εύλογα ερωτήματα: Γιατί δεν υπήρξε τόσα χρόνια παραγωγή, ανάλογων ταινιών στην Ελλάδα, όπως συμβαίνει για παράδειγμα στην Αμερική, όπου παρουσιάζεται μια σταθερή παραγωγή «στρατευμένων» Χριστιανικών ταινιών ετησίως, ή στην Ευρώπη, όπου γυρίζονται πολλές ταινίες με έναν ευρύτερο υπαρξιακό προσανατολισμό;

Επίσης, γιατί την δεκαετία του '60, όταν ο κόσμος γέμιζε ασφυκτικά τους κινηματογράφους, αλλά και αργότερα, όταν άρχισε η παντοδυναμία της τηλεόρασης, κανείς παραγωγός δεν ενδιαφέρθηκε να δημιουργήσει ταινίες, με θρησκευτικό περιεχόμενο, ενώ κοινό υπήρχε, και μάλιστα σε μεγαλύτερα ποσοστά απ' ό,τι σήμερα, που πολύς κόσμος έχει απομακρυνθεί από την Εκκλησία; Κι ακόμη, γιατί η Διοικούσα Εκκλησία ή κάποια θρησκευτική οργάνωση, δεν ενδιαφέρθηκαν να χρηματοδοτήσουν κινηματογραφικές ή τηλεοπτικές παραγωγές, παρ' ό,τι, ήταν ολοφάνερο πόσο πολύ επηρέαζε η εβδόμη τέχνη, το μεγαλύτερο μέρος της κοινωνίας;

Στην πρώτη ερώτηση, ίσως μια απάντηση, να είναι ότι την «χρυσή» εποχή του παλιού ελληνικού κινηματογράφου, ο λαός ήταν πιο κοντά στις θρησκευτικές του παραδόσεις, του αρκούσε η ευσέβειά του και ζούσε, χωρίς πολλά ερωτήματα και προβληματισμούς. Αυτός είναι ίσως ο λόγος, που η πρώτη ταινία που γυρίστηκε για τον Άγιο Νεκτάριο και μάλιστα με διάσημους πρωταγωνιστές, το 1969, έκοψε μόνο 93.443 εισιτήρια, ενώ την ίδια χρονιά η «Δασκάλα με τα χρυσά μαλλιά» 739.000 και η «Ορατότης μηδέν» (1970), 640.000. Προφανώς οι ιδιώτες παραγωγοί, προτιμούσαν να επενδύουν στις «σίγουρες» εμπορικά ταινίες που έφταναν μέχρι και τα 750.000 εισιτήρια. Ο ταλαιπωρημένος από την Κατοχή και τον Εμφύλιο, Έλληνας, ήθελε να ξεχαστεί και να ξεσκάσει, και προτιμούσε το ελαφρό θέαμα, διασκεδάζοντας με τον εμπορικό κινηματογράφο, ελληνικό και ξένο, όπως και με την θεατρική επιθεώρηση. **Ο λαός από την μια, θρήσκει με ευσέβεια και από την άλλη, κατανάλωνε θεάματα, που παρουσίαζαν, έναν εντελώς αντίθετο τρόπο ζωής.**

Η απάντηση στο δεύτερο ερώτημα, είναι ότι, ενώ συνέβαιναν όλα αυτά, η στάση της Εκκλησίας, ήταν αρνητική προς τον κινηματογράφο. Το σινεμά θεωρήθηκε, ως απειλή στις ηθικές αξίες της κοινωνίας, αφού εισήγαγε ένα «μοντέρνο» τρόπο ζωής και στην θεματολογία του κυριαρχούσαν (και έτσι εξακολουθεί να είναι) ο υλισμός, ο καταναλωτισμός, η ελευθεριότητα των ηθών και η βία. Αυτή η άρνηση, έχει τις ρίζες της, στην προϋπάρχουσα εναντίωση προς το θέατρο, το οποίο οι Πατέρες της Εκκλησίας, θεωρούσαν επιζήμιο, τους δε θεατρίνους, ως ανήθικα πρόσωπα. Αλλά ακόμα και το σοβαρό θέατρο, είχε ταυτιστεί με την ειδωλολατρία, αφού η θεματολογία του, βασιζόταν στην αρχαία ελληνική θρησκεία και μυθολογία. Μόνο το Χριστιανικό, «στρατευμένο» θέατρο ήταν αποδεκτό, με σκοπό να καλλιεργεί πνευματικά και να κατηχεί το ποίμνιο.

Αυτά ίσχυαν στο παρελθόν, όμως ο 20^{ός} αιώνας έφερε μεγάλες ανατροπές στον Χριστιανικό κόσμο, και δεν έγινε έγκαιρα αντιληπτό, πόσο μεγάλη επιρροή ασκούσε η έβδομη τέχνη στις μάζες, όπως και το γεγονός, ότι υπήρχε και ο «άλλος» κινηματογράφος. Μετά τον πόλεμο, παρουσιάζεται μεγάλη άνθηση στον κινηματογράφο τέχνης, όπου λόγω της οδύνης των όσων συνέβησαν, την δεκαετία '40-'50 αλλά και της ραγδαίας αλλαγής στον τρόπο ζωής των δυτικών κοινωνιών, **δεκάδες σκηνοθέτες, θέτουν ζητήματα ηθικά, κοινωνικά, και υπαρξιακά. Η τάση τους, να αμφισβητήσουν τον παλιό κόσμο, την πολιτική αλλά και την θρησκευτική υποκρισία και να διερευνήσουν τις ανθρώπινες σχέσεις, έχει σαν αποτέλεσμα, μια αδιάκοπη παραγωγή σπουδαίων καλλιτεχνικά ταινιών. Δημιουργοί όπως, ο Bresson, ο Bergman, ο Tarkofski, αναφέρονται συχνά στην σχέση του ανθρώπου με τον Θεό, και συχνά κρίνουν τα κακώς κείμενα, των χριστιανικών ομολογιών. Ταινίες από όλο τον πλανήτη γίνονται ένα παράθυρο στον κόσμο και υπενθυμίζουν τα προβλήματα, αλλά και την διαφορετικότητα των ανθρώπων, σε κάθε χώρα.**

Η αδυναμία να εννοηθεί έγκαιρα, ότι οι κοσμογονικές αλλαγές που συνέβαιναν στις δυτικές κοινωνίες, σύντομα θα έφταναν και στην χώρα μας, είχε ως αποτέλεσμα την αμυντική αντίδραση. Τα μέλη της Εκκλησίας, εκτός εξαιρέσεων, υπερασπίζονταν τον προνεωτερικό τρόπο ζωής, κατήγγελλαν, οτιδήποτε περιείχε αμφισβήτηση του παλαιού κόσμου και προέβαλλαν, μόνον ότι εξυμνούσε τον παραδοσιακό τρόπο ζωής. Βεβαίως, θα πρέπει να σημειώσουμε εδώ ότι τα περισσότερα μέλη της Εκκλησίας, κληρικοί και λαϊκοί, προέρχονταν από τον αγροτικό πληθυσμό ή την εργατική τάξη και συνεπώς η αστική τέχνη, τους ήταν άγνωστη. Όμως, η πραγματικότητα είναι, πως χάθηκε μια μεγάλη γέφυρα επικοινωνίας, με τους νέους. Πόσο καλύτερα θα ήταν τα πράγματα, αν αντί για την στείρα και αδιέξοδη άρνηση, μπορούσαν να βρεθούν τρόποι, να χρησιμοποιηθεί

ποιμαντικά ο καλός κινηματογράφος, (όπως και το θέατρο, η λογοτεχνία, η σύγχρονη μουσική) αλλά και να διαπαιδαγωγηθεί το ποίμνιο, σε έναν γόνιμο διάλογο με την Τέχνη, η οποία πλέον συνάρπαζε μεγάλο μέρος του πληθυσμού και ιδίως τους νέους.

Μετά την Μεταπολίτευση, στην περίοδο του αποκαλούμένου Νέου Ελληνικού Κινηματογράφου, η εγχώρια παραγωγή ταινιών καθορίστηκε κυρίως (εκτός κάποιων λαμπρών εξαιρέσεων) από παραγωγές που είχαν μονόπλευρη θέαση της ιστορίας ή αναπαρήγαν μιμητικά, την υπαρξιακή θεματολογία αντίστοιχων ευρωπαϊκών ταινιών. Σε κάποιες από αυτές μάλιστα, η εκκλησία και ο κλήρος παρουσιάζονταν, με σαφώς αρνητικό τρόπο. Ο εμπορικός κινηματογράφος, την ίδια περίοδο βρισκόταν σε μεγάλη κρίση, λόγω της στροφής του κοινού στην τηλεόραση και οι χρηματοδοτήσεις για τις κρατικά επιχορηγούμενες ταινίες, εναπόκειντο στην κρίση ανθρώπων με συγκεκριμένη ιδεολογία. Εκείνα τα χρόνια, ήταν αδιανόητο να χρηματοδοτηθούν ταινίες με θρησκευτικό περιεχόμενο. Θα μπορούσαν όμως, να γίνουν τηλεοπτικές παραγωγές, όπως για παράδειγμα οι σειρές «Ο Χριστός ξανασταυρώνεται» και «Εν τούτω Νίκα», οι οποίες είχαν μεγάλη επιτυχία.

Στην εποχή μας, παρ' ότι η απόλυτη κυριαρχία του εμπορικού θεάματος, τόσο στο σινεμά όσο και στην τηλεόραση, είναι πλέον δεδομένη, πολλοί σκηνοθέτες σε όλον τον κόσμο, εξακολουθούν να γυρίζουν ταινίες υψηλής αισθητικής και στοχασμού, γύρω από μεγάλα υπαρξιακά θέματα. Ταινίες σχετικά με την αγάπη, την κρίση στην κοινωνία, τον γάμο και τις σχέσεις, την απομάκρυνση από τον παλαιό τρόπο ζωής, την καταγγελία της οικονομικής αδικίας, της καταστροφής του περιβάλλοντος, την φρίκη του πολέμου. Ταινίες ανθρωποκεντρικές, που καταγγέλλουν κοινωνικά, οικονομικά αλλά και θρησκευτικά σκάνδαλα, ευαισθητοποιούν τους

θεατές, γύρω από τα μεγάλα ζητήματα του βίου και βραβεύονται σε διεθνή φεστιβάλ.

Σήμερα, όπου πλέον ο καθένας, μπορεί να έχει πρόσβαση στην κινούμενη εικόνα, ακόμα και από το κινητό του τηλέφωνο και που η πλειοψηφία των εμπορικών ταινιών στις αίθουσες και στην τηλεόραση, εμπεριέχουν ωμή βία και χυδαιότητα, υπάρχει περισσότερο παρά ποτέ, η ανάγκη να διαπαιδαγωγήσουμε το ποίμνιό μας, στην υψηλή Τέχνη, ως αντίδοτο στην ανοησία.

Η πικρή αλήθεια είναι ότι, οι περισσότεροι Χριστιανοί πάσχουμε από έναν ιδιότυπο δυισμό! Ενώ επιθυμούμε να ζούμε πνευματικά, ταυτόχρονα, έχουμε εθιστεί στο ελαφρό κι αποπροσανατολιστικό θέαμα και έχουμε παραδοθεί αμαχητί, στον εμπορικό κινηματογράφο.

Βέβαια, κάποιοι ισχυρίζονται, ότι σε αυτές τις ταινίες δεν παρουσιάζονται απαντήσεις, στα καίρια θέματα της ύπαρξης, όμως υπενθυμίζουμε, ότι σκοπός της Τέχνης δεν είναι να δώσει λύσεις, αλλά να αναδείξει με τρόπο ποιητικό, τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η κοινωνία και να προκαλέσει γόνιμους στοχασμούς, σε όσους τον αναζητούν. Επίσης υπάρχει η αντίρρηση, ότι ο Χριστιανός δεν χρειάζεται την Τέχνη, γιατί η λειτουργική ζωή και η σχέση με τα θεολογικά κείμενα, του αρκούν. Αυτό μπορεί να ισχύει, για όσους έχουν προοδεύσει πνευματικά, αλλά η αλήθεια είναι, πως η πλειοψηφία των πιστών, διαθέτει αρκετές ώρες την εβδομάδα στην τηλεόραση και το διαδίκτυο για να «διασκεδάσει», (στην ουσία να διασκορπίσει τον νου – από το αρχαίο διασκεδάννυμι, το οποίο σημαίνει και διαλύω, εξανεμίζω). Με την γνωστή δικαιολογία ότι «θέλω να δω κάτι ελαφρύ, για να ξεσκάσω και όχι κάτι που θα με βαρύνει», η συντριπτική πλειοψηφία, έχει εθιστεί στο φτηνό αισθητικά θέαμα, το οποίο, δεν

εμπεριέχει κανέναν στοχασμό, αλλά αντίθετα αποκοιμίζει και εθίζει στην βία και στην ενασχόληση, με εντελώς επιφανειακά θέματα. Είναι πλέον κοινός τόπος, ότι ο μέσος άνθρωπος είναι πλέον παραδομένος, στην ατέρμονη περιδιάβαση στα κοινωνικά δίκτυα, που λειτουργούν ως ναρκωτικά. (Για να μην αναφερθούμε στην τρομολαγνεία, των ειδήσεων, που αποστερεί τον θεατή, από την Ευχαριστία και τον εθίζει στον φόβο και την ενασχόληση με το μέλλον). Αντίθετα, η (σωστά επιλεγμένη) Τέχνη, όχι μόνο ψυχαγωγεί, **αλλά θυμίζει τα πραγματικά προβλήματα της ανθρώπινης ύπαρξης και λειτουργεί ως ένα παράθυρο στον κόσμο.**

Είναι πλέον φανερό, πως εφόσον η συντριπτική πλειοψηφία των πιστών ζει με την εικόνα, πρέπει να είναι αντίστοιχος και ο τρόπος, με τον οποίο θα επικοινωνήσουμε μαζί τους. Πέρα από την επείγουσα ανάγκη να διαπαιδαγωγηθούν οι Χριστιανοί, σε μια ασκητική προσέγγιση στο διαδίκτυο και την χρήση της κινούμενης εικόνας, θα πρέπει να κατανοήσουμε, πως οι καιροί έχουν αλλάξει δραματικά, το ίδιο θα πρέπει να προσαρμοστεί και ο τρόπος της εσωτερικής ιεραποστολής και της ποιμαντικής μας.

Οφείλουμε να προσεγγίζουμε τους ανθρώπους, με τα εκφραστικά μέσα και την γλώσσα του καιρού μας και σε αυτό, έχουμε ήδη αργήσει πολύ.

Και επειδή δεν μπορούμε να περιμένουμε πότε ο οποιοσδήποτε παραγωγός, θα θεωρήσει ότι μπορεί να βγάλει κέρδος από ταινίες ή σειρές με θρησκευτικά θέματα, οφείλουμε να σκεφτούμε τι θα μπορούσαμε να κάνουμε εμείς. Βεβαίως, μια σκέψη, θα ήταν να αναλάβει η Εκκλησία της Ελλάδος, την χρηματοδότηση ταινιών ή την δημιουργία ενός τηλεοπτικού καναλιού, όπου θα υπήρχαν αντίστοιχες παραγωγές, όμως, με την υπάρχουσα οικονομική κρίση, κάτι τέτοιο, φαίνεται απίθανο.

Οπότε που καταλήγουμε; Κατ' αρχάς οφείλουμε να πούμε, πως είναι σπουδαίες, όσες ερασιτεχνικές προσπάθειες γίνονται σε διάφορες ενοριακές συντροφίες, όπου έφηβοι ή νέοι, αξιοποιώντας τις δυνατότητες της σύγχρονης τεχνολογίας, γράφουν σενάρια και «γυρίζουν» κατηγορητικού συνήθως περιεχομένου ταινίες, μικρού μήκους, με μεράκι και ομαδική δουλειά. Ιδού ένας σύγχρονος τρόπος ενασχόλησης, με τις κινούμενες εικόνες, που ίσως αποτελέσει και την αφορμή κάποιες και κάποιοι να ασχοληθούν με αυτήν την Τέχνη.

Μια άλλη πρόταση, που επίσης έχει δοκιμαστεί σε μερικές ενορίες ανά την Ελλάδα, είναι να αξιοποιηθούν οι ταινίες του παγκόσμιου κινηματογράφου, όχι μόνο όσες έχουν αυστηρά θρησκευτικό περιεχόμενο, αλλά και οι πάμπολλες ταινίες Τέχνης, που προαναφέραμε. Να γίνονται προβολές αξιολογών ταινιών, από διάφορες χώρες, με αναλύσεις και συζήτηση στην συνέχεια, ως μια προσπάθεια ζύμωσης πάνω σε σημαντικά θέματα που απασχολούν την ανθρωπότητα. Το ίδιο ισχύει και για τους καθηγητές θρησκευτικών που επιθυμούν να αξιοποιήσουν νέους τρόπους επικοινωνίας με τους μαθητές τα

(γνωρίζουμε ότι κάποιοι ήδη το πραγματοποιούν). Βεβαίως, αυτό απαιτεί ιδιαίτερη ενασχόληση με το αντικείμενο, από όσους θέλουν να επιχειρήσουν κάτι ανάλογο, διαφορετικά θα πρέπει να αναζητήσουν τους κατάλληλους συνεργάτες.

Συμπερασματικά , θα λέγαμε πως αν θέλουμε, έστω και αργά, να διερευνήσουμε νέους τρόπους ποιμαντικής, καλό θα ήταν να δημιουργήσουμε εστίες πολιτισμού, όπου θα επικοινωνούμε διάφορες μορφές τέχνης (συμπεριλαμβανομένων του θεάτρου, της σύγχρονης μουσικής, της φωτογραφίας, της λογοτεχνίας κ.λπ.).

Με αυτόν τον τρόπο, όχι μόνο θα προσφέρουμε μια διαπαιδαγώγηση, που θα λειτουργεί ως ασπίδα απέναντι στην μεγάλη εξάρτηση από τα κοινωνικά δίκτυα, αλλά - το κυριότερο - θα βοηθήσει στην εμβάθυνση γύρω από τα σημαντικά θέματα που απασχολούν την κοινωνία και τον άνθρωπο μέσα από την ερμηνευτική ματιά του Ευαγγελίου.

Η Εκκλησία δεν έχει ως σκοπό να διατηρήσει την παράδοση του τόπου μας, αλλά να επικοινωνήσει την αγωνία και τις ελπίδες του ανθρώπου με την καθημερινή του γλώσσα, ώστε να του μιλήσει για νόημα ζωής, για ελπίδα, για Χριστό σταυρωμένο και αναστημένο. Ο ταλαίπωρος, από την αστοχία του και τους φόβους του συνάνθρωπός μας, μπορεί μέσα (και) από τον κινηματογράφο να ευαισθητοποιηθεί πρώτιστα, σε θέματα που αφορούν όσα τον ταλανίζουν, να μιλήσει γι' αυτά, να προβληματιστεί και να εννοήσει, γιατί είναι τόσο σημαντικό να αναζητήσει τον Χριστό, ως διέξοδο από το σκοτάδι που τον περιβάλλει.

Έτσι, πάντα, η ελπίδα και η αγωνία του Γρηγόριου Παλαμά, θα παίρνει σάρκα και οστά :

«ΘΕΕ ΜΟΥ, ΦΩΤΙΣΟΝ ΜΟΙ ΤΟ ΣΚΟΤΟΣ».

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Αφού λοιπόν ο σημερινός άνθρωπος επικοινωνεί, σκέφτεται, υποκινείται, πέφτει σε λάθη, από όλα αυτά τα συμπαρομαρτούντα, εφημερίδες, ράδιο, τηλεόραση, περιοδικά, αφού έχουν μια τόσο επικίνδυνη και αλλοτριωτική δύναμη όλα αυτά, μα συνάμα και μια δύναμη να επηρεάζουν πολλές φορές και θετικά, κρίνεται απαραίτητο, όσο ποτέ άλλοτε, η θεολογία σε συνεργασία με τον κινηματογράφο, να επικοινωνεί με πράξεις και όχι μόνο με θεωρίες και πάντα να εργάζεται και να δημιουργεί, χωρίς να ξεχνά αυτό που μύριζαν πάντα οι ταινίες του TSARLIE TSAPLIN, ΛΙΓΟ ΑΠΟ ΘΕΟ!!!

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Β. Γαϊτάνης ,«Δοκίμια Επικοινωνιακής θεολογίας» , Εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα 2021
 - Β. Γαϊτάνης ,«Από την Επικοινωνία στην Κοινωνία», Εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα 2008
 - Β. Γαϊτάνης, « Homo mediator and homo theologicus», Εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα 2015
 - Β. Γαϊτάνης, « Είναι και Αγάπη», Εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα 2014
 - Β. Γαϊτάνης, «Η έννοια της Απελπισίας στον Κιρκεγκωρ και στον Ντοστογιέφσκι», Εκδόσεις university studio press, Θεσσαλονικη 1997
 - Β. Γαϊτάνης ,« Φιλοσοφία των εθνών», Εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα 2017
 - Β. Γαϊτάνης ,«Σημειώσεις στην Θεολογία του κινηματογράφου». Επταλοφος , 2005.
 -
-
- Στάθη Ειρήνη , «Θεωρίες του κινηματογράφου» , Αιγόκερωσ.
 - Alexander Schmemann , «Για να ζήσει ο κόσμος», εκδόσεις Δόμος, 1970
 - Μιχ. Μακράκη , «Ο στάρετς Ζωσιμάς», Αστήρ
 - Πόποβιτς Ιουστίνου , «Άνθρωπος και θεάνθρωπος» , Αστήρ
 - Ebdokimov Paul , «Η Προσευχή της Ανατολικής Εκκλησίας» Απ. Διακονία, 1989.

- Παπανούτσου Ε», το θρησκευτικό βίωμα στον Πλάτωνα», Δωδώνη 1978.
- Encyclopedie de la pleiade «Ιστορία της Φιλοσοφίας» ΜΙΕΤ Τέσσερις τόμοι.
- Πατρός Καρδαμάκη Μιχ , «Μαθητεία στην Ομορφιά» , Απ. Διακονία
- Guy DEBORD , «Η κοινωνία του θεάματος», Μεταίχμιο 1989 .
- Κ.Β. Γκεοργκίου , « 25^η Ώρα» , Εκδόσεις Ελάφος, 1989 .
- Αρχιμ. Αρσένιου Κωτσόπουλου «Ένθεοι περίπατοι στην Ομήρου Οδύσσεια», Αθήνα 2011
- Τατιάνα Γκορίτσεβα, «Η Αθέατη Πλευρά Της Ρωσίας», Εκδόσεις Ακρίτας 1979 .
- Μαντζαρίδη Γ. “ Αλήθεια και Ζωή”, Ινδικτος
- Jean Claude Larchet, “Στάρετς Σέργιος”, Ακρίτας 1965 .
- Γ. Κόρδης, “Ενώπια Παμφανώντα”, Αρμός
- Εριχ Φρόμ, “Να έχεις ή να είσαι”, Μπουκουμάνης
- Julian of Norwitch “Αποκαλύψεις Θείου Έρωτος”, Γαβριηλίδης
- Αρχ. Βασιλείου “ Το Κάλλος θα σώσει τον κόσμο”, Μονή Ιβήρων
- π. Θεμιστοκλής Χριστοδούλου, “Παπά Φώτης Λαυριώτης σημείον αντιλεγόμενον”
- Αρχ. Αρσένιος Κωτσόπουλος “Η δύναμη της προοπτικής”, Αγαθός Λόγος
- Νικ. Μπερντιάεφ, “Δοκίμιο Εσχατολογικής Μεταφυσικής”, Παρουσία 1978.

- **Ι. Συκουτρή, “Πλάτωνος Συμπόσιο”, Εστία Ι. Κορναράκη, “Η γλώσσα της Εκκλησίας στον σύγχρονο κόσμο”, Ιερά Μητρόπολη Ηλείας**
- **Πατρός Χριστοδούλου Μπίθα, «ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΗΚΕ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΠΕΙΡΑΪΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ», Τεύχος Δεκεμβρίου 2022**